

CHKD APR 17 1962

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

76 M. 15 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

VIENYBĖ, 1962 M. BALANDŽIO (APRIL) 15 N.

Telefonas:
APlegate 7-7257

KAINA 15 C.

Regina Leonaitė, apie kurią vėl plačiai rašo Amerikos spauda, nuotraukoje matoma, kad 1960 metais ji su broliu Tomu atskrido iš Vilniaus į New Yorko Idlewild aerodromą, pakelėsi pas savo tėvus, gyvenančius Chicagoje. Tada Regina skaičiavo žvaigždes JAV vėliavoje, o dabar ji vėl Vilniuje.

J. N. Tysliavos nuotrauka

Meilė ir propaganda...

Regina Leonaitė, kuri su savo broliu Tomu 1960 m. sausio mėn. iš Vilniaus atvyko pas savo tėvus į Chicago ir dabar neseniai sugrįžo atgal, paskutiniojo metu vėl pateko į spaudą.

Amerikos spauda gana plačiai išreklamavo jos atvykimą, o dabar deda jos fotografijas ir aprašymus apie jos sugrįžimą ryšium su jos pareiškimu, atspausdintu maskvinėje Komjaunimo Tiesoje.

Tasai laikraštis tvirtina, jog Regina, kuri yra 22 metų amžiaus, sugrįžusi į Lietuvą "iš meilės socialistinėitėvynei ir savo vaikystės draugams". Apie Ameriką ji, esą, pripasakojusi dalykų, kurie ją "apvylė". Esą, ji nusivylusi savo tėvų "susirūpinimu pinigais", nusivylusi amerikiečių nesidomėjimu nedarbo, rasinėmis, gangsterizmo ir kt. problemomis.

Prieš išvykdama iš Amerikos, Regina amerikiečių spaudos korespondentams pasakojo, kad ji grįžta pas savo

mylimąjį, už kurio nori ište-kėti ir paskui su juo vėl su-grįžti į Ameriką.

Iš dabartinių jos pareiški-mų, jeigu jie tikri, atrodytų, kad ji jau nebeturi Amerikos daugiau matyti ir kad, turbūt, Lietuvoje pasiliks.

Jei šitaip yra, tai, matyt, Regina jau paaiškėjo, kad ji su vyru į Ameriką pakliūti negalės. Tad ji ir pasilieka tenai, kaip buvo sakiusi.

Reginos tėvas Paulius Leonas tuo tarpu Chicagoje neapsigina nuo spaudos žmonių. Jie gavo iš jo ir pareiškimą, kad, jo įsitikinimu, jo dukterė esanti kalinė ir panaudojama sovietinei propagandai prieš savo norą.

Kaip Amerikos spaudos agentūros pranešė, Paulius Leonas esąs "priblokštas ir pasipiktinęs" komunistinės spaudos pranešimu apie interviu su jo dukra. Jis savo dukterį, dėl kurios atskvietimo iš Lietuvos jis su savo žmona 1959 m. keliavo į Des Moines pasimatyti su Chruš-

čevu ir prašyti malonės, pa-vadino "trumparege". Esą, ji nenumačiusi, kad jos meilė Stasiui Bikulčiui būsianti komunistų išnaudota jos pavilio-jimui sugrįžti.

Kartu su Regina į Ameriką 1960 m. atvykęs jos brolis Tomas, kaip spauda praneša, gyvenęs su tėvais Chicagoje ir nė nemanęs kur nors ke-liauti, Regina su broliu Leonai buvo palikę augti pas uošvius netoli Vilniaus, 1944 m. palikdami Lietuvą.

A. Polišaitis, Lietuvos konsulas Brazilijoje, kartu su kitų kraštų užsienių dip-lomatais kovo 16 d. Sao Pau-lo mieste dalyvavo Edinbur-go kunigaikščio Pilypo, britų karalienės Elzbietos vy-ro, sutiktuose. Vėliau tos pačios dienos vakare Lietu-vos konsulas su poniu daly-vavo ir oficialiame Pilypo priėmime, kur buvo arti 2,000 kvietinių svečių.

MES

VIENYBĖS ŠIRVYDAS

V. Rastenis Dirvoje pastebi: "Iš audiencijos dar nesudarė apčiuopiamai juntamo šuolio Lietuvos byloje. Daugiausia tai buvo tik vilties gavinimas." Mes jau sakėme: "Ir pirm ir po audiencijos Lietuvos respublikos pripažinimas pasiliko status quo." Mūsų viduje (Rastenis toliau sako), vieningesnio politinio atstovavimo atžvilgiu, įvyko gerokas prarėgėjimas. Dauguma sutaria, kad ALTas ir toliau pasilieka nepamainoma visų Amerikos lietuvių, "pressure group" pobūdžio, politinė organizacija. Clevelandietis P. Stravinskas čia tiksliai pareiškia: "Turime skaitytis su ALTu kaip Amerikos lietuvių politinė vadovybe kovai dėl Lietuvos laisvės."

Ar reikia ALTe reformų? Gana daug balsų sako kad, reikia, bet mums atrodo, reikia tik tam, kad būtų galima įjungti 30, 000 Amerikos piliečiais ir lietuviams tapusių išvietintųjų. Poetas Kazys Binkis 1934 m. Kaune pareiškė: "30, 000 valdininkų dar nesudaro mūsų tautos." Ir 30, 000 išvietintųjų, tiesa, nesudaro visos Amerikos lietuvių visuomenės, bet jie turi pilną teisę būti tos visuomenės gerbtina (daugeliu tautiniai-kultūriniai atžvilgių net veikliausioji) dalimi. Turi ir teisę būti tinkamai atstovaujami ALTe.

Kaip? Kas turi kelią surasti? Ar senieji lietuviai ALTe, ar naujieji, siekiantieji sveikojo amerikiečių politinių pagrindų principo "no taxation without representation." Mums atrodo, tai naujųjų

Nuketla j 4 psl.

MUNTERIO LAIŠKAS

IR JO MOTYVAI

Visa pereita savaitė New Yorke esantiems Latvijos, Lietuvos ir kitų kraštų egzilams buvo perpildyta kalbomis ir spėjimais ryšium su pereitą sekmadienį Maskvos Izvestijose atspausdintu Latvijos buvusio užs. reik. ministro Vilhelmo Munters laišku.

Apie tą laišką paskelbė The New York Times savo balandžio 9 d. laidoje, įdėdamas kartu ir Munterio fotografiją iš jo ministeriavimo laikų. Šiai Vienybės laidai einant į spaudą, New Yorke jau buvo galima gauti ir minėtą Izvestiją laidą.

Iš laiško paaiškėjo, kaip New York Times korespondentas pabrėžia, kad Munters suteikė išriškimą dabartiniams Sovietų Sąjungos valdovams už persekiojimus ir terora, vykdytus Latvijoje ir kitose Pabaltijo valstybėse po jų okupavimo 1940 m. Tą kaltę Munters suverčia Stalinui, Berijai ir jų artimiausiems patarėjams.

Dėl to paties teroro ir jo baimės, bet ne tiek dėl ideologinių įsitikinimų, anot buvusio Latvijos užs. reik. ministro, daugelis latvių, lietuvių ir estų buvo priversti palikti savo kraštą 1944 m., prieš sovietų armijai išstumiant vokiečius.

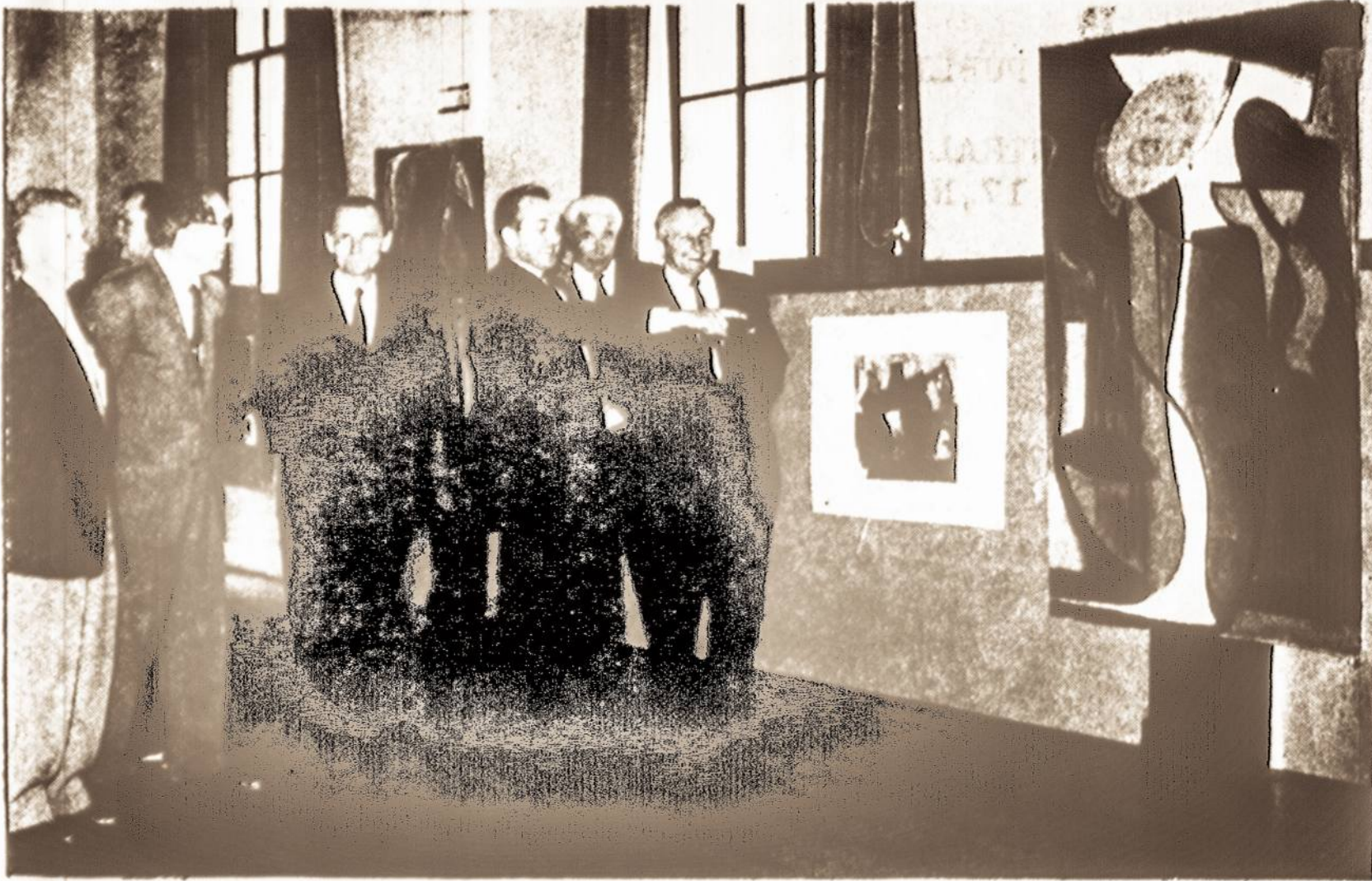
Tačiau, anot Munterio, jam pačiam tekę sutikti daug as-

Vilhelms Munters

menų, kurie turėję pagrindo prisibijoti sovietų kariuomenės grįžimo, tačiau neišbėgę. Ir, esą, niekas iš jų nenukentėjęs, išskyrus tikinius areštus, kurių tikslas buvo iširti tų asmenų veidais vokiečių okupacijos metu. Jie, visi tie, kurie buvo prisistatę, jau senokai sugrįžę.

Chruščevo žento redaguojamame laikraštyje paskelbtame laiške buvęs Latvijos ministras papasakoja ir apie savo paties likimą. Jisai buvo ministru tuo metu, kai sovietai okupavo Pabaltijo valstybes.

Dailininkas J. Bagdonas kovo 24 ir 25 buvo suruošęs savo darbų parodą, kuri įvyko Los Angeles lietuvių parapijos salėje. Nuotraukoje - dailininkas (trečias iš kairės), klausosi Los Angeles lietuvių nuomonės apie modernųjį meną. L. Kančausko nuotr.

Baltimorės lietuvių žinios

Valterio Banaičio paskaita

Kovo 31 d. Lietuvių Svetainės patalpose svečias iš Vokietijos Valteris Banaitis skaitė paskaitą apie dabartinę padėtį Lietuvoje. V. Banaičio nuomone, pats pagrindinis sovietų ginklas lietuvių tautai išnaikinti yra sąmoningai ir planingai vykdoma rusifikacija. Tai yra daroma trimis būdais: rusiško elemento infiltracija Lietuvoje ir ekonominio bei kultūrinio gyvenimo apvaldymu. V. Banaičio argumentai buvo svarūs ir logiški.

Savo paskaitoje svečias betgi nepasakojo asmeninių išgyvenimų ir įspūdžių tu patį mėnesį, kuriuos jam, bedirbant prie Laišvosios Europos Radijo, yra tekę per eilę metų apklausti. Jis veikiau

patiekė tų išgyvenimų ir įspūdžių politinę analizę.

V. Velžio pagerbimas

Balandžio 8 d. 6 val. vakaro Lietuvių Svetainėje Klevo kambaryje įvyko seno Amerikos lietuvių visuomenės veikėjo Vinco Velžio pagerbimo vakarienė.

Pagerbimą organizavo Lietuvių Tautinės Sąjungos Baltimorės skyrius. Rengimo komitete buvo: V. Čačanskas, P. Jaras, J. Kiškis ir S. Vitkauskas. Sukaktuvininkas balandžio 8 d. sulaukė 70-ties metų amžiaus. Vincas Velžys, visuomet būdamas jautrus lietuviybės išlaikymo reikalams, Lietuvių Fondui yra paaukojęs 1000 dol.

I.B. valdybos pranešimai

Nesenai visuotiniame susirinkime išrinkta Liet. Bendruomenės valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. — Julius Šilgalis, vice-pirm. — Danutė Klimienė, nariai kult. reik. — dr. J. B. Genys ir dr. A. Butkus, sekretorius vietiniams reikalams — Juozas Auštra, sekr. užmiestiniams susirašinėjimui — Renius Pažemėnas (jo adresas: 237 McCurley Street, Baltimore 29, Md.), kasininkas — A. Marcinkus, atstovai jaunimo reik. — Eringis ir V. Šiauraitis.

Dramos mėgėjų būrelis pareiškė norą tapti autonominiu bendruomenės padaliniu su atskira kasa ir valdyba.

Jono Šoliūno paskaita

Balandžio 15 d. 5 val. p. p. Lietuvių Svetainės patalpose kalbės sociologas Jonas Šoliūnas tema "Nemokamas gydymas". Paskaitininkas atsakinės į susirinkusiems rūpimus klausimus. Visi, kurie domisi įvairiais socialiniais reikalais, kviečiami atsilankyti.

Velykinis pobūvis

Lietuvių Bendruomenės valdyba nutarė tęsti jau beveik įsigalėjusią tradiciją — velykinių margučių ritinėjimą. Šis pobūvis, skirtas vaikams, įvyks Velykų sekmdienį 3 val. p. p. Lietuvių Svetainės Klevo kambaryje. Velykinių margučių ritinėjimą bei šokius ir žaidimus sutiko prarasti Marcinkienė, Erlingienė ir Lietuvių Tautinių Šokių grupės vad. Balys Brazauskas. Pobūvio metu bus įteikta premija už gražiausią margutį.

Šokių grupės vakaras

Balandžio 28 d. 7:30 val. vakaro Lietuvių Tautinių Šokių grupė rengia vakarą-pasilinksminimą. Vakaro metu veiks bufetas ir baras.

Pasiuntinybės žinios

Lietuvių Atstovas ir p. Kajeckienė neseniai dalyvavo Kamerūno Federalinės Respublikos Ambasadoriaus priėmimo, kuris buvo suruoštas tos Respublikos Prezidento Ahmadon Ahidjo garbei, jam lankantis Washingtonė.

Pp. Kajeckai taip pat buvo Togo Prezidento Sylvanus Olympio ir Brazilijos Prezidento, Joao Goulart, priėmimoose jų lankymosi proga Washingtonė. Ponas Kajeckas Valst. Dep-to Protokolo kviečiamas taip pat dalyvavo Senato ir Atstovų Rūmų bendrojo sesijoje, kurioje Brazilijos Prezidentas pasakė kalbą.

Kabineto narių kvietimu pp. Kajeckai kovo 23 d. dalyvavo Valstybės Dep-to Auditorijoje suruoštame solistės Marian Anderson koncerte.

Balandžio 4 d. jie dalyvavo Senegalo Ambasadoriaus priėmimo to krašto nepriklausomybės sukakties proga.

Balandžio mėn. 9 d., National Geographic Society vadovybės kvietimu, pp. Kajeckai dalyvavo ceremonijoje, kurioje JAV Vice-Prezidentas įteikė John H. Glenn, Jr. Mercury Astronautui, medalį. Po ceremonijos pastarasis papasakojo apie orbitinę kelionę pailustruodamas ją paveikslais.

Congressional Club kvietimu, p. Kajeckiene dalyvavo diplomatinį misijų šefų ponų garbei ruošiamam priėmimo.

Hamburgo Senatas nutarė nukentėjusiems nuo potvynio nuostolius atlyginti. Už vieno kambario baldus bus mokama iki 600 dol., o 2-ju kambarių iki 1,000 dol. Vokiečių šalpos organizacijos tam tikslui skubos keliu surinko 29 milijonų markių anku, iš kurių ypatingais atvejais nukentėjusiems valdžios nustatytas pašalpas galės dar padidinti.

Valteris Banaitis kalba apie padėtį Lietuvoje philadelphiečiams balandžio 1 d., Šv. Andriejaus parapijos salėje.

V. Gruzdžio nuotrauka

TĘSIAME daugiau kaip 100 metų didindami dividendus

PASKUTINIŲ APSKAIČIAVIMU

4% 1 METUS

3 3/4% 1 metus reg.

dividentai plus 1/4% 1 metus specialiai už pinigų padėtus per keturis ketvirtadalius iš eilės prieš dividendų laikotarpį.

P pinigai įdėti iki BALANDŽIO 13
uždriba dividendus nuo BALANDŽIO 1

APSKAIČIUOJAMI KAS KETVIRTAINĮ
Po balandžio 13 dividendai nuo idėjimo dienos

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

A Mutual Bank "... where your money works only for YOU!"
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Brooklyn, N. Y.
Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Massapequa Office:
Hicksville Road and Jerusalem Avenue
Opposite Holiday Park Shopping Center
Massapequa, N. Y.

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienių Jaukus baras
Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Aprauda, nekilojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto takai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

Agentūra siuntiniams į Lietuvą ir kt kraštus.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Algimantas Mackus, Margučio radijo pranešėjas, automobilio nelaimėje sulaužė kairės rankos kaulą.

Balto Apskr. skyrius šiemet balandžio 7 d. išsiuntė paskutinį drabužių ir avalinės transportą į New Yorką.

24 žurnalistų popietėje balandžio 6 d. kalbėjo ALTo išdininkas ir Sandaros redaktorius M. Vaidyla.

Vyt. Igno, dailininko iš Clevelando darbų paroda bus atidaryta gegužės 5 d. Chicagos Savings and Loan Assn., meno galerijoje.

Ona Schecheff-Norkaitė, laikinai gyvenusi Chicagoje, vėl grįžta į Prancūziją, kur ji gyvena jau nuo 1925 m.

Vytauto Parke gegužės 30 d. Kolumbo Vyčių kuopa ruošia gegužinę su senoviškų piknikų tradicijomis.

Chicagos Šauliai baigia ruošti 3 v. komediją "Širdžių vagnys".

G. Kolupailaitė išskrido į Europą poros mėnesių studijų kelionei.

Komp. Vladas Jakubėnas, o ne J. Kreivėnas, tvarkys muzikos reikalus LTB Kultūros Kongrese, kaip buvo pranešta praeitą savaitę. Juozas Kreivėnas ir Antanas Dzirvonas yra pakviesti talkininkauti V. Jakubėno vadovaujamai muzikos sekcijai.

Inž. Al. Kebliškis iš Roanoke Rapids, N. Carolina, persikėlė į Chicago ir pradėjo dirbti prie planavimo.

Dr. V. Kaupas balandžio 9 d. atidarė medicinos kabinetą, 756 W. 45th St. Jis yra plaučių ir širdies specialistas.

Alvudas balandžio 28 d. Jau-nimo Namuose Chicagoje rengia konkursinę vaikų rankdarbių parodėlę. Be to, tą pačią dieną ruošiamas parengimas su meniška programa.

Chicagos Parkų distrikatas šią vasarą ruošia apie 30 koncertų Grand Parke. Iėjimas visiems laisvas ir nemokamas.

Henrikas Radauskas, J. Kelečius, J. Marks ir J. Kiznis prisiluntė savo aukas Ant. Škėmos raštams išleisti.

Montessori psicho-pedagoginių priemonių parodos atidarymas. Nuotraukoje (pirmoje eilėje) M. Varnienės ir D. Petnitytės auklėtiniai Chicagoje. Jų tarpe ir M. Kucinienė. Stovi (iš kairės): P. Fleege, dr. P. Dunn, Montessori mokyklos Oak Park direktorius, D. Petnitytė - d-jos pirm., U. H. Fleege, De Paul universiteto profesorius, J. Daužvardienė, Kutkaitė (mokinė), M. Varnienė, d-jos garbės pirm., dr. P. Daužvardis, Lietuvos Gen. Konsulas Chicagoje ir J. Gravrokas, M. Varnienės buv. mokinys vaikų namuose Kaune. Vl. Juknevičiaus nuotrauka

DĖL AUKŲ PROFESORIUI STEPUI KAIRIUI

Prof. Stepui Kairiui Remti Komiteto išdininkas praneša lietuvių visuomenei, kad, nežūrint Vasario 16 d. akto metinio minėjimo, šio akto redaktoriui ir signatarui, vis dar gulintiam po operacijos slaugojimo įstaigoje, aukos nepagausėjo. Nuo šių metų pradžios prisiluntė sergas prof. J. Gravrogas 5 dol., inž. A. D. Silvestravičius 20, Pasaulio inž. ir Arch. sąjungos Adelaidės skyrius 40, inž. Alg. Didžiulis 10, Didž. kunig. Birutės dr-ja 25, Kanados

Liet. Bendr. Šalpos fondo pirm. inž. Iz. Mališka 91,64 (neskaitant anksčiau prisiluntų 450 kan. dol.), Lietuvių Veteranų s-gos Ramovė Philadelphijos skyrius 10, savanoriškūrėjas ir ramovėnas Vladas Liubartas per G. Mustelkienę 25 ir A. Krinickas - 5 dolerius. Į prašymą grąžinti prieš metus gautus aukų lapus niekas nereagavo. S. Dirmantas prašo lapus grąžinti jo adresu: 4241 S. Maplewood, Chicago 32, Ill. U.S.A.

S. D.

Europos latviai rengiasi savo dainų dienai, kuri įvyks Vak. Vokietijoje 1964 m. Latvių kultūros dienos Vak. Vokietijoje rengiamos šiemet gegužės pabaigoje.

Jekabs Ziberis, buv. Latvijos garbės konsulas Bostone, sukako 99 metus.

Kun. J. Kungys, lietuvių kapellonas Adelaidėje, Australijoje, mirė ir palaidotas kovo pradžioje. Jisai yra pirmas lietuvis kunigas, miręs ir palaidotas Australijoje.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS VELYKINIAI SVEIKINIMAI IR PRAŠYMAI

Vasario 16 Gimnazijos Vadovybė, mokytojai ir moksleiviai nuoširdžiai sveikina Velykų proga visus savo geradarius - būrelių narius su jų vadovais, o taip pat institucijas bei atskirus asmenis - ir linki Jiems visiems džiaugsmingo ir palaimingo Aleliuja!

Šiuos nuoširdžius visokeriopos palaimos linkėjimus lydi ir gilus dėkingumas bei viltis, kad tauriųjų rėmėjų geradarinumas dar labiau pasireikš dangiškiosios malonės gavinamas. Šia proga noriu trumpai pabrėžti, kad pragyvenimui paskutiniai metais žymiai pabrangus ir keitimo kursui į DM dolerio nenaudai pasireiškus, būrelių aukų, jei jos normaliai ir visoje pilnumoje būtų stūčiamos, toli gražu nepakaktų metinėms išlaidoms padengti.

Todėl drauge su džiaugsmingo Aleliuja linkėjimų garsais krepiamas į visus lietuvius bei institucijas nuoširdus prašymas dar gausesnės paramos Vasario 16 Gimnazijai - lietuviybės ugdytojai mūsų tremtinių jaunoje kartoje.

Tikimės, kad šis moksleivių vardu reiškiamas prašymas ras atgarsio Aleliuja paliestose širdyse ne tik nuolatinių Vasario 16 Gimnazijos rėmėjų, bet ir tų, kurie iki šiol menkai ar visai dar nėra atlikę savotautinės pareigos šio mokslo ir lietuviybės ugdymo židinio atžvilgiu. "Belskite ir bus jums atidaryta, prašykite ir bus jums duota"... Taigi su Aleliuja linkėjimais beldžiame ir prašome!

L. GRONIS, Vasario 16 Gimnazijos Direktorius

EKSKURSIVO GIMNAZISTAI EVANGELIKAI

Vasario 16 Gimnazijos evangelikai mokiniai suruošė ekskursiją į Pietų Vokietijos istorines vietas. Ekskursiją parengė ir jai vadovavo mokytojas Fr. Skerys. Ekskursijoje dalyvavo ir mokyt. Gailius su šeima be du buvęs gimnazijos auklėtiniai ir Evangelikų Ratelio pirmininkai Vilius Lenartas ir Petras Cibitis.

Ekskursantai aplankė Wormso miestą su įžymiąja katedra, Speier miestą, Trifelso pilį, Bad Durkheime garsiąją vyno statinę, kurioje dabar įrengtas restoranas (toje statinėje tilpdavo per pusantramil. litrų vyno).

Bendrai ekskursija suteikė moksleiviams galimybių įstygti naujų žinių iš bažnyčios istorijos ir pačios Vokietijos.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atidara kasdien 9 v. r. iki 9 v.v.

Vilšuje: Philadelphijos radijo valandėlės "Bendruomenės Balsas" redakcinis kolektyvas: Iš kairės - A. Gaigalas - vedėjas, H. Savickas - redaktorius, R. Puodžiūnaitė; A. Gaigalaitė, M. Kaulinytė - pranešėjos, V. Muraska ir J. Sklavaitis redaktoriai. Sėdi: S. Jurskytė-Gamble ir E. Šaulytė, taip pat redaktorės. "Bendruomenės Balsas" radijo programa Philadelphijoje šiemet pradėjo dešimtuosius metus.

Kairėje: Valteris Banaitis vaišėse pas Philadelphijos lietuvius. Priėmimas jam buvo surengtas Liberty Federal Savings and Loan banko patalpose.

V. Grudzio nuotraukos

VIENYBĖ The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. Telephone: APplegate 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

MES

Atkelta iš 1 psl.

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

pareiga rasti tinkamą kelią atstovams į ALTą, kuriuos laikytų "savais". Tautinės Sąjungos pirm. V. Abraitis tiksliai sako: "TS siūlė ir siūlys ALTo visuomeninį pagrindą plėsti, įjungiant naujasias organizuotas jėgas ne vien žiūrovais, bet lygiateisiais atsakingais sprendėjais." Dr. P. Vileišio kelias buvo šunkelis. A. Keželiui telefonu vas. 2 prisipažino neturįs jokio oficialaus rašto dėl delegacijos, ir Bendruomenė atsidūrė nemalonioje padėtyje. Socialistų Sąjunga jau pareiškė pasitikėjimą Grigaičiui. Be abejo, Sandara tą patį tars ir dėl Vaidylos. Katalikų Federacija ir Tautinė Sąjunga tokiu būdu lieka vienintelės su didžiama naujųjų rasti kelią reformoms.

Vieningos politinės atstovybės reikalas aiškus. Sveikiname rimtą žurnalistą H. Blazą, "po ilgėnės pertraukos" sava pavarde sugrįžusį bendradarbiauti spaudoje. Blaiviu straipsniu Nepr. Lietuvoje jisai sako: "Laikas ir realybė vers persitvarkyti ir išbaigti Lietuvos laisvinimo organizaciją, norint suteikti bendram darbui visą galimą kovos už Lietuvą potencialą, kad organizacija apimtų visus tautiškai ir politiškai aktyvius lietuviškus elementus, visas politines grupes ir rezistencinius sąjūdžius, visą Lietuvos diplomatinį sektorių. Tai yra, kad būtų vienas kūnas po viena kepure."

Tokios plačios kepurės, aišku, nesukirpsime dėl Kudirkos pastebėto tautos pobūdžio įstrižai dryžuotiems kovoti su išilgaisiais (pozicija ir opozicija?). Bet ALTas gali, ir turi, pasidaryti mūsų geriausia ir vienintele kepure!

Darbininkas džiaugiasi "naujomis laisvinimo bangomis", kurios "vartoja visas priemones kovai už laisvę". Kas ir kaip? Los Angeles mieste sudarytas komitetas "aprupinti visus Kongreso narius tam tikra literatūra". Kitur "kun. S. Morkūno pastangomis visi Iowos kongresmanai kolektyviai svarsto galimybes padėti Lietuvai". Toliau eina James Roosevelt ir Lipscomb-Kuchel rezoliucijos Kongrese. Kitais žodžiais, naujos bangos liejasi ALT "sena" vaga — veikti Amerikos politines viršūnes. ALTo Inf. Biuras kiekviena Vas. 16 proga aprūpina visus kongresmanus atitinkama literatūra (neskaitant Lituanus žurnalo pastangų). Rastenis pastebi: "Didysai Bendruomenės užsiėmimas politinės veiklos srityje irgi ne originalus: delegacija pas prezidentą". Po pirmos pas prezidentą Rooseveltą audiencijos, kurią išrūpino seno vienybiečio Šolio sūnus, ALTas turėjo audiencijų su visais prezidentais. Tokiu būdu: bangos naujos, vaga sena.

Žmonija tiek krizių, lietuviai tiek tarpusavio vaidų išgyveno, kad išgyvens, turbūt, ir dabartinius.

Skaitytojai apie Vienybės priedą

...Praėjusio Vienybės koncerto ir S. Narkėliūnaitės rašinio proga siunčiu jums piniginių ordėriuką.

Man ypatingai gaila, kad negalėjau dalyvauti Juozo Tysliavos minėjime. Sunku pergyventi jo netekimą. Kaip poetas ir žmogus, jis man visada liks gyvas ir mielas.

B. S. Narkėliūnaitės rašinio pilnos teisybės apie Lietuvą ne-

sužinojau. Bet jis man patiko literatūriniai atžvilgiai. Es jo sprendžiu, kad S. Narkėliūnaitė turi ne tik žurnalistės, bet ir beletristės talentą.

Jūs gerbiąs
LEONARDAS ŽITKEVIČIUS
Brooklyn, N. Y.

Prisidedu prie spausdinimo išlaidų. S. Narkėliūnaitė gražiai aprašo savo išpūdžius. Geros jai

Prisiminimai ir dabartis

VALĖ TYSLIAVIENĖ

Vienas ryškiausių mano vaikystės prisiminimų apie mano Motiną, tai kai ji apleisdama Vilnių dar paskutinį kartą žvilgtelėjo į namus, kuriuose išgyveno apie penketą metų ir staiga suklypusi ant kelių, raudodama bučiavo savo darželio žemę...

"Aš sugrįšiu" - ji sakė. "Aš čia sugrįšiu numirti..."

Tai buvo 1926 metais lenkų okupuotame Vilniuje, kur dar gyvą mačiau dr. Joną Basanavičių, kur pradėjau pirmuosius mokslo metus, kasdien vaikščiodama per Žaliąjį Tiltą į Vytauto Didžiojo gimnaziją.

Gyvenome tada Kalvarijos gatvėje. Mūsų namuose visuomet buvo globojami keletas V. D. gimnazijos studentų, kuriais Motina rūpinosi, nelyginant savo vaikais. Kai vieną kitą iš jų lenkai nakties metu suimdavo už lietuvišką veiklą, tai ji prisikrovusi maisto vykdavo į kalėjimą jų lankyti, o paskui Aušros Vartuose meldavosi, kad vilniečiai greičiau sulauktų išvadavimo...

Savaitgaliais ir švenčių progomis, ypač per Velykas, mūsų namuose rinkdavosi negausūs Vilniaus lietuviai. Mums, vaikams, tuose vyresniųjų pobūviuose nebuvo leidžiama dalyvauti, bet mes slapta viską stebėdavome...

Grįžtant į Ameriką, jau per Kauną, verkėme, kad lietuviai Nepriklausomoje Lietuvoje ne tokie, kaip Vilniuje. O Vilniaus ypač ilgėjomės, kai jau atsiradome gimtoje Philadelphiaje.

Mūsų dėdės ir tetos - Girštantai, Špokai ir kiti - Vienybės skaitytojai, turbūt, tebeprisimena, kaip, į delną mums spausdami po dolerį ir vaišindami skaniais amerikietiškais ledais, jie mus klausdavo:

"Tai kur jums geriau patinka, čia ar Vilniuje?"

Mes vis atsakydavome: "Vilniuje!"

Kaip šlandien matau savo Motiną išdidžiai atsikertančią ir savo bičiuliams, kurie, kartais, pasityčiodami klausdavo:

- Na ir ką Jūs, Vaivada!, tame Vilniuje prisigyvenote?..

- Savo vaikus užauginau lietuviais! - Motina atšaudavo.

Taip. Tie neužmirštami vaikystės metai lenkų okupuotame Vilniuje įskiepijo Lietuvai tokią gilią meilę, kad jokie raliai ar žymantai tu jausmų iš mano širdies niekad neišplėš...

Pasikeltė okupantai. Bet tai dar vis ta pati Lietuva. Ar dabar mes turime jos neapkęsti? Tai nė kiek negali mažinti mano meilės, ar jai likimas lemtų būti okupuotai ar nepriklausomai.

Tiesa, aš neturėjau laimės pasidžiaugti laisvos ir nepriklausomos Lietuvos gyvenimo valsiu, kuriais yra naudojosi didžiama dabar Amerikoje prieglobstį susiradusių buv. pabėgėlių, jų tarpe ir keliolika su kuriais dalinausi duonos kąsniu, globojau, padėjau į šį kraštą atvykti, nors man jie buvo nepažįstami. Dabar aš juos labai gerai pažįstu... Dabar patyriau ir kai kurių dėkingumą!

MUNTERIO LAIŠKAS...

Atkelta iš 1 psl.

Jisai buvęs suimtas sovietų kariuomenėi įžengus į Latviją 1940 m. birželio mėn. ir vėliau nuteistas 25 metams kalėjimo. Atbuvęs 13 metų, jis amnestuotas 1954 m., įsakytas apsigyventi Vladimire, netoli nuo Maskvos, iš kur 1959 m. jam leista sugrįžti į Latviją.

Munters, kuris šiuo metu Rygoje dirba kaip vertėjas, apie save tame laiške, kaip New York Times korespondentas nurodo, kalba kaip apie asmenį "iš kito pasaulio";

asmenį, kuris esąs "visiškai svetimas sovietinei tikrovei". Panašiai jis atsiliepia ir apie tuos, kurie villiasi kada nors Latvijoje atstatyti "senąją tvarką". Tokius Munters vadina "politiškai aklais".

New York Times korespondento manymu, šita užuomina turbūt bus buvusi taikytą emigrantams, iš kurių Munters paminėjęs dr. Vilis Masens. Dr. Masens, kaip žinia, gyvena New Yorke ir gyvai reiškiasi latvių egzilių veikloje, yra net buvęs Pavergtųjų Europos Tautų pirmininku. Munters rašo, kad dr. Masens buvęs jo sekretorium ir vadovęs Pabaltijo ir vakarų departamentui Latvijos užs. reik. ministerijoje.

New Yorke teko patirti, kad ryšium su to laiško paskelbimu ir pats dr. Masens esąs parengęs atitinkamą pareiškimą, kuris, turbūt, bus atspausdintas angliškoje spaudoje, gal net tame pačiame New York Times.

Lietuviai taip pat pajuto reikalą ta proga reaguoti. Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. Vaclovas Sidzikauskas

pasituntė laišką New York Times redakcijai. Tame laiške lietuvių atstovas nurodo, kad Munters, bandydamas išteisinti sovietus, juos tuo pačiu dar labiau apkaltina, nes ir dabartiniai Sovietų Sąjungos valdovai tebetęsia pavergėjų politiką.

Bendrai pasiteiravus Vaclovo Sidzikausko nuomonės dėl Maskvos motyvų tokį latvių ministro laišką paskelbiant, paaiškėjo, kad ne tik lietuvių, bet latvių ir kiti pavergtųjų tautų laisvėje esantieji atstovai mano, jog tai esąs tolimesnis Maskvos žingsnis, stengiantis legalizuoti Pabaltijo valstybių aneksiją.

Esą, sovietai nori įrodyti, kad anksčiau tai buvę blogai, o dabar jau geriau, kad net ir toks Munters jau gali gyventi savo krašte ir net turįs darbą. Tiems, kurie svajoja apie nepriklausomybę, esą duodama suprasti, jog tai neįvykdomas dalykas, o vakarų pasauliui norima pabrėžti, jog krašte esama apspratimo su esama padėtimi ir kad vakarai tą padėtį turį pripažinti.

VIENYBĖ, 1962 m. balandžio 13 d.

Kun. J. Ruibys lydimas į Nemakščių kapines. Su tokiu užrašu Drauge balandžio 10 d. tilpo nuotrauka, pridėta prie rašinio apie kun. Juozą Ruibį, kuris Lietuvoje mirė pereinamųjų metų gruodžio 1 dieną ir buvo iškilmingai palaidotas gruodžio 4 d. Nemakščių par. kapinėse. Jei ta nuotrauka būtų tilpusi Vienybėje, tai "patriotai" iš Clevelando, Los Angeles ar Chicagos vėl keltų "kryžiaus karą" prieš Vienybę: už tai, kad ji skelbia "propagandą", ir tvirtintų, kad tie žmonės procesijoje tikriausiai "režimo suvaryti", nes kaip gi kitaip jie gali taip patys susirinkti. Bet ši fotografija visiems dar sykį įrodo, kad, nežiūrint priešingo tvirtinimo ir neigimo, gyvenimas Lietuvoje vyksta, jei tokiose laidotuvėse, kaip iš rašinio matyti, dalyvavo net 42 kunigai, ir kaip fotografijoje matyti, tokia didžiulė minia. Ir jei taip yra, tai reikia tik dėliotis, kad tauta gyva, ir kad ne vietoje tu: "patriotų" ašaros ant jos kapo.

Kaip suprantamas patriotiskumas

Dabartiniam amžiuje daug kur giliai yra įleidęs šaknis komunizmas, internacionalizmas bei vienokio ar kitokio pavadinimo organizacijos. Vienos jų tautiškojo patriotizmo pradą laiko pasenusiu, į archyvą padėtinu dalyku, net daugiau; reakcinio dalyku. Vadinas, ne tik nepalaikytinu, bet visai atmetinui. Komunistų doktrina patriotiskumą laiko žalingu dalyku.

Be to, mums žinoma, kad nepersenausiai buvo atsiradusios, o ir šiandien kai kur dar gyvuojančios organizacijos, kurių tikslas pašalinti tautines kalbas ir jas pakeisti viena dirbtine esperanto kalba. Prigijo ir daug kur subrendo vadinamieji "darbininkų internacionalai", kurie skelbia, kad darbo klasės yra kur kas prašmatnesnis, kur kas geresnis dalykas, nei žmonių priklausymas tai pačiai tautai bei valstybei. Tačiau agresyvusis bolševizmas tvirtina, kad pasaulį turi valdyti tik socialinis revoliucinis pradas. Na, o šis pastarasis pradas reikalauja reikalauja, kad sąmoningasis proletaras išduotų savo tėvynę taikos ir karo metu, kad jis ją griautų ir, ją begriaudamas, ruoštų dirvą darbo proletariato karaliui.

Kai ką tik suminėtos teorijos daug kur gyvenime jau yra giliai šaknis įleidusios, tai savaime kyla klausimas: ar tėvynės pradas gali būti pagrįstas?

Ar žmoniją gali valdyti vienas pasaulio centras?

Žmogus gyvena ne dausose, bet žemėje. Žemė yra plati ir po ją yra išbarstyti žmonės. Vienus žmones nuo kitų skiria erdvė. Ar kada žmonija įvelks erdvę, kol kas nežinia. Šiandien žmonija dar nėra valdoma iš vieno pasaulio centro, nors to seniai jau trokštama.

Vadinas, gyvenimo sąlygos: tollis, klimatas, rasė, ūkis, valstybinės santvarkos, kalbos, papročiai veikia žmones išskiriančiai. Šias gyvenimo sąlygas žmonija yra priėmusi ir prie jų prisitaikiusi. Taigi, ligi šiol nepasisekė visų žmonių padaryti lygias visais požiūrais. Nepasisekė ir vargiai tepasiseks taip pat visus žmones pajungti vienai pasaulinei valdžiai.

Gyvendamas vienoje vietoje žmogus įeina į tokio ar kitokio pobūdžio vietinius sambū-

JONAS MIŠKINIS

rius. Viso to pasėkmė: pasaulis yra susiskirstęs erdviškai atskiromis valstybėmis, kurios susilieti į vieną valstybę negali, jei ir norėtų. Trumpai tariant, žmoguje yra galingas savisaugos instinktas, kuris verčia žmogų įeiti į glaudesnę kontaktą su jam artimesniais žmonėmis.

Be to, atskiro žmogaus gyvenimas nėra ilgas, tai ir jo pajėgos nėra beribės. Jis, neturėdamas laiko galvoti, pasirenka vieną labiau organizuotą grupę ir joje prisiglaudžia. Vargas, nelaimė, pavojus, baimė moko žmogų glaudžiau sutapti su sau artimesniais. Iš šito sutapimo gimsta teisiinė sąmonė, ištikimumas, patriotinis nusiteikimas. Patriotiskumas yra neišvengiamas ir gyvenimiškai naudingas dalykas.

Patriotinis patyrimas yra išgyvenamas be jokių ieškojimų, be jokių gilesnių tyrinėjimų. Jis savaime yra išgyvenamas. Žmonės stačiai instinktyviai, gamtiškai ir nejučiomis pripranta prie tos aplinkos, kurioje jis gyvena, prie gamtos, prie kaimynų, prie savo šalies kultūros ir savo tautos gyvenimo. Bet tuo dar dvasinė patriotiskumo esmė nėra paličiama. Mat, čia tėvynės meilė yra išgyvenama kaip tam tikras, dar neišskaidytas, dar nesuskristalizavęs linki-

mas, kurs kartais visai sunyksta, o kartais pasireiškia aklu, visai neprotingu instinktu, nuslopinančiu žmogaus sąžinės balsą bei teisingumo pajautimą.

Tai patriotizmas, kaip aklas afektas. Jis, kaip ir kiekvienas afektas, greit išsigimsta ir tampa pikta ir grobuoniška aistra, niekinančia visa, kas nesava, puolančius instinktus skatinančiai neapkesti mokančio.

Šitoks "patriotas" išgyvena ne kūrybinį polėkį, bet laikiną pyktį. Tada žmogus išgyvena ne tėvynės meilę, bet šovinizmo mišinį bei peiką, nacionalinį pasididžiavimą, už kurio dažnai slepiasi asmeninis ar klasinis savanaudiškumas.

Iš tokio komerciniais sumetimais maitinamo "patriotizmo" kaip tik ir gimsta ta nacionalizmo forma, kuri visiškai nesiskaityt su kitų tautų teisėmis, nei su jų teigiamomis ypatybėmis. Tokio "patriotizmo" žmonės nežino nei ką jie myli, nei už ką jie myli. Tokie vadovauja ne dvasiniais motyvais, bet aklu masių instinktu.

Šiandien tautos ne šitokio patriotizmo yra pasiilgusios; jos yra pasiilgusios dvasiškai įsisaugojusio patriotiskumo, tai yra, tokio patriotiskumo, kuriame darniai sugyvena aistringa meilė bei pasiaukojimas su išmintingu blaivumu ir saiko pajutimu.

SPAUDOS SKILTYSE

Bolševikų revoliucijos ir tarptautinio komunizmo istorijon Chruščevas, rodos, įeis lūžio tarpsnio vyru. Tai jo pastangomis daugiausia stalininės organizacijos tapo pakeistos ir labiau priderintos Sovietijos vidaus gyvenimui ir tarptautinei būklei. Viduje siekė partijos diktatūrą suderinti su moderniškesniu (ne teroru) paskatinimu dirbti-gaminti. Neįveikimas žemės ūkio gamybos rodo, kad ideologinė diktatūra (kolchozai) našumo čia neskatina. Kolchozų išsižadėjusi Lenkija, Jugoslavija ir Vengrija našumu nebesiskundžia. Tarptautinėje arenoje Chruščevas siekė Maskvos vyravimą suderinti su raudono bloko narių noru eiti savais komunizmo keliais. Vadų konferencija 1960 m., paryškinusi rusų-kinų ideologinį nesutarimą, įrodė, kad Lenino idealas — komunizmo revoliucijai turėti vieną kietai centralizuotą galios centrą (Maskvą, rusų partiją) virto sapnu. Svetur revoliucijos gali kilti ir plėtotis rusų nekontroliuojamos. Kai kurios Maskvos galios gali būti net tuo momentu nemalonios. Tokiu būdu galima laukti, kad "nustalinimas" seks "nuchruščevinimas", kur partijos ideologija ir diktatūra nebus vrvraujantieji sumetimai.

Prof. R. Lowenthal, *Problems of Communism*, 1962, nr. 1

Rusų ir kinų diktatūras jungia bendra nuomonė, kad istorija Vakarų pasaulį jau nusprendusi nušluoti į šukšlyną. Tokiu būdu jų tarpusavio ginčai logika stato neperžengiamumo ribą. Nei rusai, nei kinei negali atvirai ir nuoširdžiai persimesti Vakarų pusėn. Neapsigaudinėkime viltimis apie galimą Amerikos-Sovietijos sąjungą, paremtą rusų baime raudonos Kinijos. Nėra vilčių ir kinus nuo rusų atkratyti. Todėl rusų-kinų ginčas vyks jų abiejų prisirišimo komunizmui gairėse. Ginčysis tik dėl tikslesnių priemonių pasauliui komunizmą užkarti ir vienas diktatorius tesieks kitą "pamokinti" būti geresniu marksistu. Tokiu būdu nėra pagrindo manyti, kad rusų-kinų ginče Vakarams bus naudos. Raudonajame bloke dabar gyvena 950 mil. žmonių, o Kinijoje trisysk tirdžiaugiu gyventojų negu Sovietijoje.

Prof. D. S. Zagoria, *The Sino-Soviet Conflict*, 1956-1961.

Gyvename keistą laiką, kuriam tinkamai atsispirti, prez. Kennedy, Kalifornijoje kalbėdamas, kvietė visus turėti didelės kantrybės. Istorija, sakė, eina ne į komunizmą, bet tolyn nuo jo — į demokratiją ir laisvę. Ne smurto mums reikia, bet laiko.

N. Y. Times

Vakarų įtakos stiprumą pabrėžė Chruščevo antra ranka, Suslovas, savo rašiniu partijos organe Komunist. Rašė: Nepakankamai įvertiname faktą, kad modernioje sąlygoje buržuazinė įtaka srovėna mūsų tarpan daugeiliu vagų — per spaudą, turistus, delegacijas ir radiją. Įtaka ypač veikia studentiją ir jaunuomenę, o mūsų propaganda nesugeba atsispirti.

Reporter

Apie priedą... Atkelta iš 4 psl.

mybių, jos raštas nevisai patiks. Tačiau teisybė turi triumfuoti.

Su geriausiais linkėjimais

DR. A. PETRIKA

Brooklyn 25, N. Y.

... Siunčiu šią mažą auką spausdinimo išlaidoms padengti. Šiaip būtų sunku Jums atsilyginti už tą daugiaiau negu idomų ir neeilinį kelionės aprašymą "New Yorkas-Vilnius ir atgal".

Man teko girdėti atsiliepiimų, kaltinančių, kad Jūs pasielgėt "labai nepatriotiskai", drįsdama parodyti ką nors gero Lietuvoj, kai ji yra okupantų valdoma. Žinoma, visokių yra patriotų.

bet aš galiu tik pasidžiaugti, kad gyvenimas Lietuvoj eina pirmyn ir noriu Jums padėkoti, kad mano gimtąjį Vilnių pavaizdavot taip gražiai ir su tokia meile.

Rita VILEŠYTE-LENKTAIŠIENE
Stamford, Conn.

... ir \$1 už p. N. Tėvynės ap-
lankymo špūdžius.

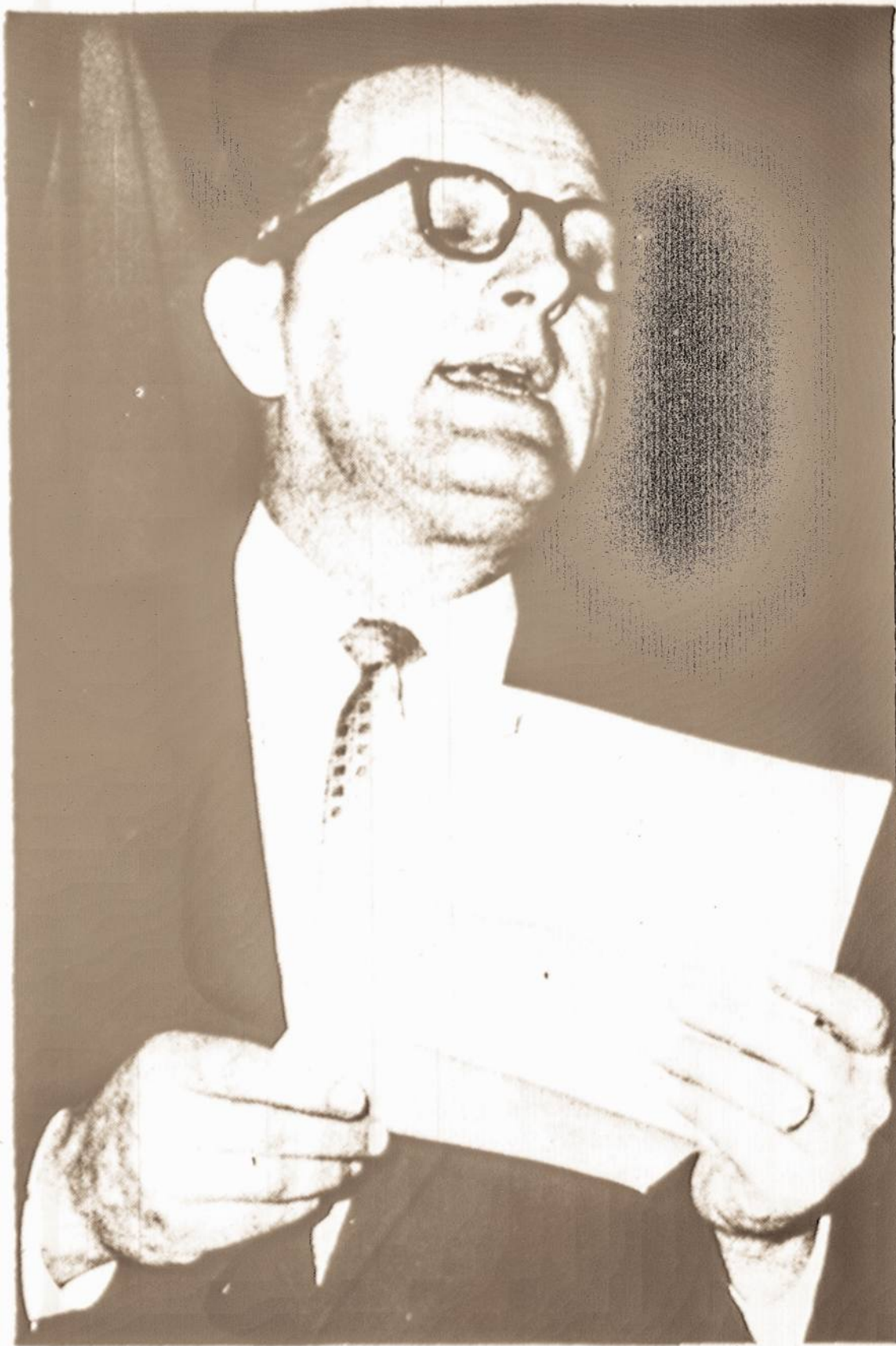
Žinoma, nors tiesioginis Lietuvos apilankymo tikslas ir buvo savo šeimą sutikti, nemana, kad taip išplėstai turėtų būti pateiktas skaitytojams.

KAZYS KAZLAUSKAS
Philadelphia, Pa.

LB Cypress Hills apylinkės metinis narių susirinkimas, įvykęs balandžio 8 d. Woodhavene. Pirmininkauja P. J. N. Tysliavos nuotr.

Naujokaitis, sekretoriauja Klivečkienė, balsus skaičiuoja Maurukas.

Rašytojas Jonas Rūtenis

Jono Rūtenio romanas, kurio ištrauką Vieniybės atkarpoje, apima laikotarpį prieš pat Lietuvos nepriklausomybės netekimą ir jau bolševikams Lietuvą okupavus iki II Pas. karo pradžios. Intriga mezgama studentijos ir visuomenės fone su ryškiu pagrindiniu nusistatymu visomis išgalėmis kovoti su įsibrovėliais. Pagrindinis romano motyvas yra vilnis ir nepalūžiantis lietuvių ryžtas kovą tęsti iki galo. "Raudoni voratinkliai", lygiai kaip ir ankščiau Vieniybėje spausdintos romano "Karalius Mindaugas" ištraukos arba Karyje - "Žalgiris" yra romantiškos nuotaikos.

Viktoras Bričkus laimėjo pirmąją premiją šiuo metu Toronte (Kanadoje) vykstančioje grafiku draugijos metinėje parodoje už savo darbą "Žiemos išpūdziai". Panašią premiją pernai yra laimėjęs taipgi lietuvis dail. Telesforas Valius.

MUMS RAŠO:

Nori katiušos ir tiek!

Darbininko nuolatinis korespondentas iš Bostono, atrodo, mėgsta ir apie filmus rašyti. Ypač jį domina filmai iš Lietuvos, nors jisai pats nelina jų žiūrėti, tik klausos kas jam ką pakužda.

Dar taip neseniai Darbininke jisai rašė, kad "bostoniečiai" (suprask, jisai pats) nenori matyti jokio kitokio filmo, kur nebus rodomos "katiušos", rusai ir pan. Bet tokių filmų nesulaukęs, jau jisai padaro nuolaidą.

Dabar jisai bal. 10 d. savo korespondencijoje rašo, kad "dabar laukiame vėl atvyksiant taip pat okupuotoje Lietuvoje važinėjusio J. Stuko su savo filmu, kuris nuo anų dviejų filmų (A. Čapliko ir S. Narkellūnaitės) skiriasi savo realiu ir tikru gyvenimo pavaldavimu Sovietų Rusijos okupuotoje ir rusų nuobagintoje Lietuvoje".

Man yra tekę matyti J. Stuko filmą, ir todėl man gaila to korespondento, nes jisai vargšas ir vėl nusivils, nes svaiojamų "katiušų" jisai nepamatys nė toje filmoje. O gal jam J. Stukas turi ypatingą slurpryzą. Jokūbal, parodyk žmogui "katiušą", jis, manding, dar neatsižūrėjo jų per pirmąjį bolševikmetį.

K. B.
Great Neck, L. I.

("Katiušomis" lietuviškai buvo pravadinė rusų karininkų žmonas. Red.)

Vilhelmo Munterio laiškas

Buvęs Latvijos užs. reikalų ministras Vilhelms Munteris, kaip jau kituose šios laidos puslapiuose yra paminėta, parašė Maskvos Ižvestijų redakcijai laišką, pavadintą "Latvių tautos ateitis užtikrinta".

Nežiūrint, kokiais sumetimais tasai laiškas buvo parašytas ir atspausdintas, idomus faktas, kad toks dalykas įvyko.

Nors ir pilnai sutikdami su prielaida, kad sovietai šio propagandinio triuko dėka siekia aiškių tikslų, pabaltiečiai tuo Munterio laišku ypatingai domėjosi ir komentavo, nors ir nežinodami visų jo detalių, vien tik New York Times pranešimu iš Maskvos pasiremdami.

Vienybė, manydama, kad jos skaitytojai patys įstengs pasidaryti atitinkamas išvadas, informacijos sumetimais, pateikia platesnį to laiško atpasakojimą ir jo ištraukų dailį.

Vilhelms Munteris savo laišką pradeda pasakodamas, kaip jis po 20 metų vėl sugrįžta į Rygą, kurioje jam yra tekę gyventi, mokytis ir dirbti, net pastiekti užsienių reik. ministro posto.

Raudonajai Armijai užėjus 1940 m., jis, tada užs. reik. ministras, su žmona ir vaikais buvo išslūstas į Voronežą, kur apie metus dirbo kalbų institute, o paskui nuo 1941 m. buvo suimtas ir kalnamas įvairiuose kalėjimuose daugiau kaip 13 metų.

Aple tai, kaip jis sako, prisimenąs todėl, nes norįs, kad skaitytojas suprastų, jog "mes - mano žmona ir aš - pilnomis riešukučiomis pasisėmėme vargo ir kad aš turėjau, tiesa, nesavonoriškai pasirinktą galimybę 13 metų galvoti ir ligulstai intensyviai galvoti apie begalinę daugybę klausimų, lietušų netikslau-

rus asmeninius pergyvenimus, bet ir žymiai daugiau mano tautos, Pabaltijo tautų ir jų kaimynų likimą, Europos politiką, senojo pasaulio praeitį ir ateitį, ateinančią naują epochą".

Toliau Munteris prisimena Vladimira, į kurį jis su šeima pateko 1954 m., kai jie buvo paleisti. "neišbuvę dar Berlijos laikų žmonių mums paskirto 25 metų laisvės atėmimo laiko". Tada, mat, jiems dar nebuvo leista sugrįžti į Latviją.

Vladimire jie praleido penkerius metus. Jisai dirbo vertėju traktorių gamykloje, o žmona dėstė fortepioną muzikos mokykloje ir kt.

Nors jų pažiūros skyrėsi nuo kitų, bet pamažu jie aklimatizavosi ir net pamilę miestą. Prisimindamas Vladimira, Munteris pripažįsta, kad tenai jis pamatęs rusų tarybinio žmogaus veidą.

Esą, "dabar, kaip prisimenu iktarybinėje Latvijoje kultivuotą pažūrą į Tarybų Sąjungą, nepasitikišimą, suplaką su įsivaizduojamo pranašumo ir baimės jausmu, tai man darosi gėda dėl mūsų siauro miesčioniško senųjų laikų akiračio".

Munteris sako, kad jam galutinai tekę įsitikinti, kad tik latvių liaudis siekė savo gyvavimo grįsti trimis principais: išsaugoti gyvasias tautos jėgas, talką ir materialinę gerovę, ir Munteris pamatęs, kad "šie trys principai visiškai atitinka kitų Tarybų Sąjungos gyvenančių tautų lūkesčius ir tas idėjas, kuriomis grindžiama tarybinė visuomenė".

Betgi, kad ir kaip Munteriams patikę Vladimire, juos vistiek traukusi tėvynė Latvija, 1959 m. jiems buvo panaikinti apribojimai gyventi Latvijoje, tai tada pirma proga pasitaikiusi jie sugrįžę į Ry-

gą, kurios negalėję atpažinti, tiek viskas buvę pasikeitę per jų nebuvimo laiką. Labiausiai betgi buvusį užs. reik. ministrą stebinęs kultūrinio gyvenimo intensyvumas. Jis ir toliau dirbęs kaip vertėjas ir turėjęs progos susipažinti ne tik su Latvijoje leidžiamais latvių leidiniais, bet ir su latvių emigracijos leidiniais, išelšančiais užsieniuose.

Štai, ką Munteris rašo apie latvių emigraciją ir jos veiklą:

"Lengvai galima įsivaizduoti, kaip jaudindamasis ėmiau į rankas užsienyje leidžiamus latvių kalba periodinius leidinius, kuriuose pasitaikydavo pažįstamų vardų, vardų tų žmonių, su kuriais buvau asmeniškai pats pažįstamas, su daugeliu kurių tais senais metais mane siejo draugiški santykiai.

Kaip atsirado latvių emigracija? Manau, kad iš dalies dėl tų nepaprastai žiaurių priemonių, kurias Pabaltijo respublikose 1940 metais, ne be Stalino sutikimo, vykdė jo artimiausi bendradarbiai ir jų valios vykdytojai. Kai 1944 metais hitlerinė kariuomenė, spaudžiama Tarybinės Armijos smūgių, paliko Pabaltijį, daugelis latvių, estų, lietuvių išvyko iš gimtosios šalies. Vieni iš jų bijojo atplido už bendradarbiavimą su okupacine valdžia. Kiti tai padarė, paveikti hitlerininkų grasinimų ir įkalbinėjimų. Treti - stambūs fabrikantai, prekybininkai, turtingi ūkininkai - nenorėjo talkstyti su socialistinėmis permainomis. Emigrantų, arba teisingiau - pabėgėlių - tarpe buvo žymus skaičius ir paprastai įbaugintų žmonių, kurie išvyko, nes bijojo "bolševikų". Ši baimė (dabar absoliučiai aišku) buvo nepagrįsta, ji kilo dėl neapsigalvojimo panikos, psichozės.

JONAS RŪTENIS

AŠ MYLĖJAU ŽEMĘ...

IŠTRAUKA IŠ ROMANO "RAUDONI VORATINKLIAI"

Kalnai, kalneliai ant tų kalnų maži kalneliai - kaip toj dainoj. Čia pasijutau laisvas. Pakvipo pušų sakai. Tolumoje savo bokštu kyšojo Šv. Petro ir Povilo bažnyčia. Matėsi susirūpinęs Vilnius. Kas ten mane paskatino atsidurti - niekad neišsiaiškinau.

Sukumpusiais lūmenimis pušys, gal dar iš Gedimino laikų, vis kalneliais kopiant, lyg, šlamėjo, lyg siūravo ir man kaž kodėl buvo lyg grau-du, bet kartu ir be galo gera. Tankiuose, nuo saulės išblėsusiuose spygliuose, lyg kažkas šitreno. Dainą dainavo: "Vilniaus kalneliai, sveikiname jus... Ruoškite drąsuoliams tinkamus kapus." Kodėl kapus? Aš nesupratau. Mane apėmė rūpestis. Kodėl man taip girdėjos? Klausdamas save vis moklinau tolyn ir tolyn... Tolumoje juodavo tankumynė. Man norėjos ją pasiekti. Tartum ten atsakymą rasti.

- Stok! - šuktelėjo.
Iškėliau rankas ir nutirpau...
- Viesule! - sušuko. Iš krūmų išėjęs augalotas vyras.
- Liūtas?! - riktelėjau nustebeš.
- Nagi, smalinyčia tu, - nepažinau...
- Kaip laikais?
- Ar Stumbras čia?
- Taip. Kuopos vado būstinėje.
- Ką jūs čia darot?
- Karas, - atsakė šypsodamasis. Aš lieku čia. Palydės Vytis - matysimės. Iš krūmų strik-telėjo jaunas geltonplaukis berniokas. Metų gal devyniolikos.

Jis ėjo pirma, aš iš paskos. Ėjom krūmuota vieta. Pasibaigus krūmams, pušynu.

- Tamsta - Naujosios Vilnios Viesulas? Kaip žaizda?

- Gyja! O iš kur tu viską žinai?
- Daug apie tave, Viesule...

Pušų viršūnėmis plerpdami pralėkė rusų bombonešiai. Mes kaip zuikiai klesterėjom žemėn. Kalba nutrūko. Lėkė kelios dešimtys. Baisus užesys. Visi į rytus!

- Namo - pakėlęs galvą tarė Vytis.
- Sakai...

- Bėga. Pasienyje jau karšta. Rytoj turi prasidėti vokiečių ir rusų "amžinos" draugystės demonstracija... Ir žinai, ką tai reiškia mums, Viesule? - džiaugdamasis kalbėjo Vytis - laisvę! Nesapnuota laisvę!

Džiaugiaus ir aš. Ėjau trisdešimtuosius metus, ir jei viskas prasideda rytoj, - taigi nepaprasta gimtadienio dovana. Man vėl akyse artimi žmonės. Jolanda... Kodėl Jolanda - nežinau... Gal ją aš iš tikrųjų beprotiškai mylėjau. Gal daugiau už Nėlę? Kur ji? Vargšė... Kur Aldona? Algis? Kur jie? Apie viską pergaltvojau, kol tylėjom.

- Viesule, - nutraukė mane Vytis, - kur Pelėda?

- Iš po nakties dingo. Išėjo tėvų ieškoti. Nieko daugiau nežinau.

- Puiki mergaitė...

- Naujų laikų Gražina. Studentė. Pedagoginio instituto. Taip kaip aš.

- Kas kuopos vadas?

- Žvirblis, - atsakė studenčiokas - ir vėl brūzindamas alkūnėmis krūmus, tarpais švilpau-damas, lydėjo mane.

- Pagaliau pasiekėm būstinę. Kuopos vadas buvo įsitaisęs išvežto eiguolio troboje. Man įėjus, pasitiko kiek žilsterėjęs vyras.

- Esu Viesulas... Tamsta vade.

Izvestijų redakcijai

Buvau susitikęs su daugeliu asmenų, kurie turėjo visišką pagrindą nerimauti dėl savo likimo, grįžus Tarybinei Armijai, ir kurie vis dėlto nutarė likti tėvynėje. Ir ką gi? Nė vienas iš jų nenukentėjo, išskyrus kai kuriuos trumpus suėmimus, kai reikėjo išaiškinti to asmens veiklą vokiečių okupacijos laikotarpiu. Tik emigrantų vadovai ir labai sąžiningi Vakarų žurnalistai iki šiol tebekelia triukšmą apie "deportacijas", nors visi nepagrįstai išstremtieji jau seniai grįžo, net amnestuoti legionieriai ir hitlerininkams tarnavę policininkai.

Kai aš, žingsnis po žingsnio, laisvalaikiu susipažinau su emigrantų likimu ir ideologija, nejučiomis prisiminiau tolimą praeitį, ketvirtinio dešimtmečio pradžią, kai aš Latvijos delegacijoje pirmą kartą dalyvavau Tautų Sąjungos darbe. Tautų Sąjungoje kai kada ir tarp kitko būdavo svarstomi kai kurie emigrantų klausimai, daugiausia ryšium su nunykusia Nanseno organizacija, kuri, kaip žinoma, buvo sudaryta padėti rusų emigrantams, bet, šiam klausimui netenkant aktualumo, tapo centru, į kurį buvo nukreipiami visi dideli ir maži daugelio tautybių emigrantų reikalai. Prisimenu nepavydėtiną likimą tų žmonių, kuriais niekas kaip pridera nenorėjo domėtis.

Jau tuomet supratau, o dabar galutinai įsitikinau, kad emigracija tik tuo atveju yra gyvybingas reiškinys, jeigu ji gina pažangias idėjas, ateities idėjas, o ne mirstančias, praeities idėjas. Tik tuo atveju, jeigu emigrantas gyvais ryšiais susijęs su savo liaudimi ir koja kojon eina su priekiu žengiančia savo liaudimi, jis kovoja už gyvą reikalą;

priešingu atveju jis nekas kita, kaip praeities nuolauža, lėtai apnešama nesustabdomo istorijos smėlio laikrodžio smiltimis, prisiminimų objektas ir subjektas.

Kai galvodavau apie latvių emigrantų padėtį, mane apnikdavo nedžiugios mintys. Juk jie, mano tautiečiai, tėvynę paliko daugiausia ne dėl idėjinių paskatų, o iš baimės arba nevilties. Didžioji tautos dauguma liko gimtojoje šalyje. Bet kadangi jie išvyko, jiems noromis nenoromis teko ieškoti pasiteisinimo, užsibrėžti kažkokį gyvavimo tikslą. Ir suprantama, kad pasiteisinti buvo galima tik neapykanta tarybinei santvarkai ir užsibrėžti tikslą — restauruoti tai, kas buvo anksčiau. Dėl to jie tapo įrankiu latvių tautos nedraugams. Tarybų Sąjungos priešams.

Su Amerikos valdančiųjų sluoksnių žinia, o sprendžiant pagal viską — ir jų iniciatyva, Pabaltijo emigrantai susijungė su liaudies demokratijos šalių emigrantais į vadinamąją "pavergtų Europos nacijų asamblėją". Man teko susipažinti su šios Asamblėjos spaudos organu ir, tarp kitko, su numeriu, išleistu pažymėti "pavergtųjų tautų savaitę", kurią kasmet liepos mėnesį proklamuoja JAV prezidentas, remdamasis kongreso rezoliucija.

Aple ką jame kalbama? Štai vienas tipingiausių pavyzdžių, kaip asamblėjos vadovai samprotauja apie vadinamąją "Berlyno krizę", aiškiai išreikšdami jos įkvėpėjų mintis:

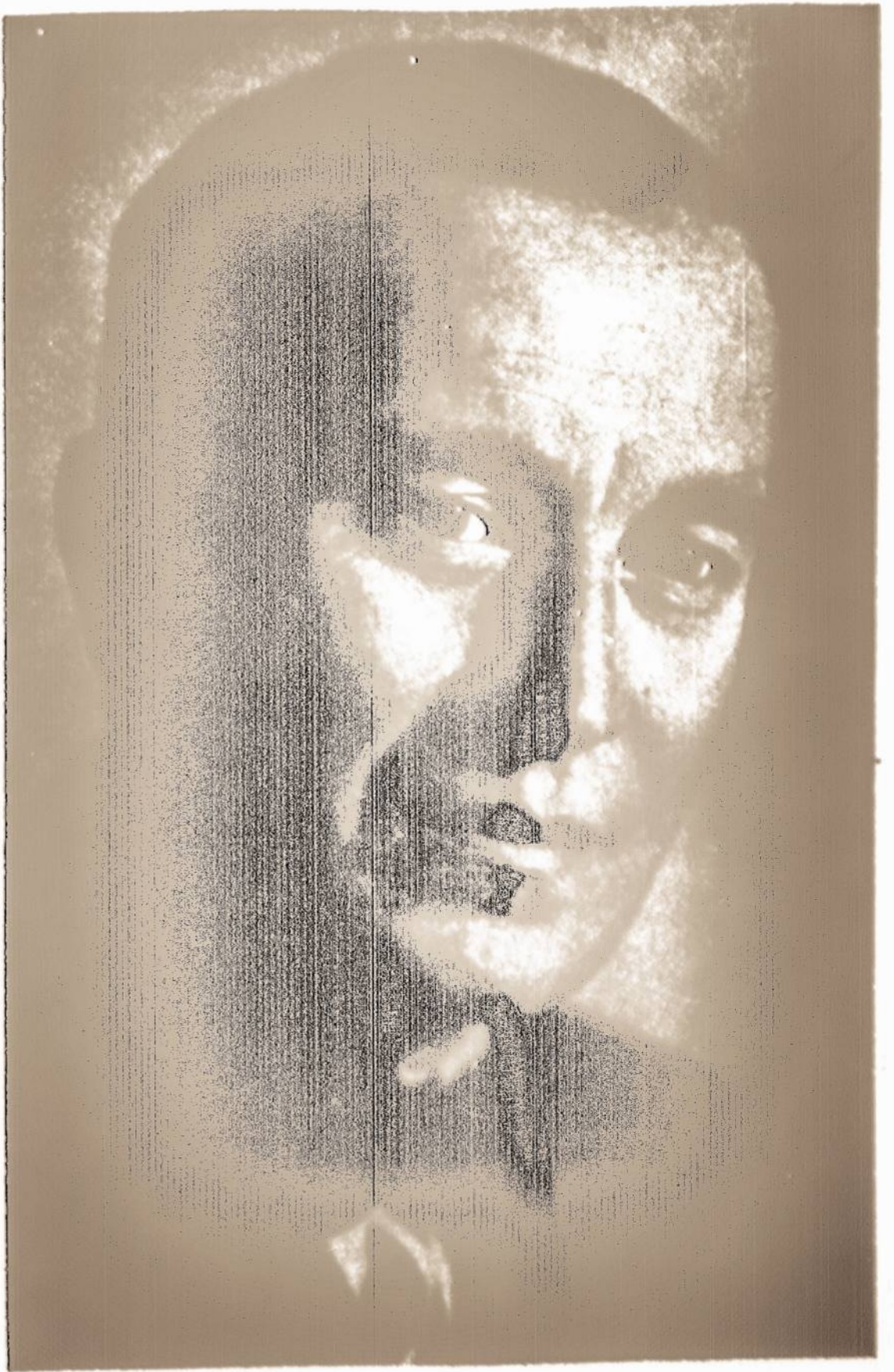
"Pakeliant klausimą dėl pavergtųjų tautų laisvės ir nepriklausomybės iki Jungtinių Valstijų ir jų sąjungininkių (mano pabraukta. — V.M.) politinio tikslo lygio, būtų galima, mažų mažiausia, paremti viltį ir sustiprinti su laikantį veiksnių būsimajam

(Berlyno klausimo) sprendimui".

Štai kaip iš tikrųjų atrodo skambūs žodžiai apie Jungtinių Valstijų siekimą ginti kitų tautų laisvę! Viskas žymiai paprasčiau. Emigracija Jungtinėms Valstijoms reikalinga, kaip smulki moneta jų politiniame žaidime.

Vienas "pavergtų Europos nacijų asamblėjos" globėjų Amerikos senatorius Douglas pataria emigrantams jau dabar ruošti sudaryti federaciją (po Centrinės ir Rytų Europos "išvadavimo"), nes kitokių atveju "nėra ateities (mano pabraukta. — V.M.) grupėi mažųjų šalių, turinčių 12, 20, 30 milijonų gyventojų, tarp dviejų tautų galingų valstybių, kaip Vokietija ir Rusija".

Sunku reikalauti, kad Amerikos senatorius žinotų pastarųjų 25 metų Europos istoriją, bet juk patys "pavergtųjų nacijų" atstovai gerai ją žino. Jie žino, kad jų šalis buvo pėstininkai ikikariname diplomatiname žaidime, kad su jomis visiškai nebuvo skaitomas Vakaruose. Nejaugi tai pamiršo latvių grupės "asamblėjoje" vadovas V. Masenas — mano buvęs sekretorius, o po to ministerijos Pabaltijo ir Vakarų skyriaus viršininkas ir delegacijos narys Tautų Sąjungoje? Nejaugi jis, nekvalias diplomatas, ir tie, kurie su juo solidarizuojas, pamiršo, kaip negimus mirė Baltijos federacija? O juk ji būtų apėmusi tik apie 7 milijonus gyventojų, vadinas, senatoriaus Douglo nuomone, "neturėjo ateities". Nejaugi Masenas pamiršo, kaip negimus mirė net tokia kukli iniciatyva, kaip Latvijos — Estijos miltų sąjunga? Ir mirė tik todėl, kad Rygos tekstilės fabrikantai negalėjo susitarti su savo broliais Estijoje, o Talino pirkliai mirtinai bijojo

Ar tik "nerašys" laiško ir buvęs Lietuvos užsienų reikalų ministras Juozas Urbšys — taip galvoja dabar lietuvių veiksniai. Min. Urbšys, kuris irgi sulaukė maždaug panašius likimas, kaip ir jo latvi kolega, irgi yra gražintas į Lietuvą ir šiuo metu dirba vertėju.

Rygos ir jos uosto prekybinės konkurencijos. Kokia prasmė siekti federacijos nuo Baltijos iki Adrijos ir Juodosios jūrų? Visa tai fantazija, jeigu ne blogiau. Pavojinga fantazija, už kurią tektų atkentėti tokios federacijos tautoms, nes jai

turėtų įtakos didžioji valstybė, kuri ir diktuotų jai savo valią bei politiką. Maždaug taip Hitleris įsivaizdavo "naująją Europą", kurioje viešpatautų "aukščiausioji arijų rasė". O juk Masenas mąsūsneka jau tiek, kad ragina rengti "globalinį žygį prieš komunizmą".

Jeigu emigrantų vadovai ištikrųjų dar jaučia prisirišimą savo tautoms, o nėra vien tik susirūpinę savo asmenine gerove prie dosnių svetimų ūdžių, tai tegul jie geriau susilaiko nuo dalyvavimo apgaulingame žaidime, kuris neatnešė ir nežada jiems garbės nei tautiečių, nei amerikiečių tautos akivaizdoje.

Visuomeninis latvių tautos vystymasis savarankiško valstybingumo sąlygomis buvo labai trumpas, jis truko apie du dešimtmečius. Per tą laiką latvių tauta įsitikino, kokia nepagrįsta buvo buržuazinė-demokratinė santvarka, kurios tolesnis, sakyčiau, dėsningas vystymasis pavirto autoritariniu režimu arba asmenybės diktatūra.

O tuo tarpu, sprendžiant iš emigrantų spaudos pasisakymų, ten nėra linkę blaiviai žiūrėti į gyvenimą. Ten nenorima suprasti, kad visuomeninis latvių tautos vystymasis nesustojo, kad jis tebevyksta naujomis sąlygomis jau daugiau kaip 20 metų, tai yra jau tiek pat laiko, kiek gyvavo buržuazinė Latvija, ir vilčių atkurti senąją santvarką gali turėti tik politiniai neregai.

Esu tvirtai įsitikinęs, kad mažosios tautos gali užtikrinti savo ateitį tik taikos sąlygomis. Karas didžiosioms tautoms gali reikėti ekonominį, materialinį, kultūrinį išsekimą, bet mažosioms tautoms jis beveik visais atvejais yra pražūtingas. Todėl visiškai neabejoju, kad kaip tik mažosios tautos turi būti ypač suinteresuotos išsaugoti taiką. Taika užtikrina joms patį pagrindinį dalyką — įgalina išsaugoti gyvą tautos jėgą ir kelti jos gerovę.

Pabaiga 8 psl.

— O... sveikas. Aš Žvirblis. Paprastas kasdieninis žvirblėlis.

Išsikalbėjus sužinojau, kad Žvirblis — Lietuvos kariuomenės sanitarijos viršila. Išstrūkęs su visa ambulatorija iš raudonųjų pulko. Penkiasdešimt vyrų čia atsivedęs. Pirmas būrys vadovaujamas puskarininkio. Visi būtiniosios tarnybos kariai. Antram būriui vadovauja Pabaisa. Trečiam — Stumbras. Mane kuopos vadas pasiskyrė padėjėju. Visą dieną iki vėlumos svarstėm ir planavom. Vadui patiko mano pasiūlymas įkelti vienintelį turimą sunkųjį kulkosvaidį į Šv. Petro ir Povilo bažnyčios bokštą. Prireikus žert ugnį tiesiai bažnyčios papėdėn. Tam reikalui buvo sudaryta aštuonių žmonių grandis. Aš vadovauju.

Bustinėn plaukė visokios žinios. Iš "svarbiausiojo" žinojom, kad rytoj trečią valandą ir penkiolika minučių vokiečiai peržengs sieną.

— Iš kur tos žinios? Kas tas "svarbiausias"?
— Iš štabo, — sausiai atsakė Žvirblis.

Žvilgtelėjau. Vadas, matyt, pastebėjo mano nepasitenkinimą ir tarė:

— Tu nepyk. Ir aš nedaug žinau. Štabas ir viskas.

— Nesijaudink — praregėsime. Tokia jau sukilėlio dalia.

Į tai nieko nebeatsakiau. Po valandėlės paklausiau.

— Čia yra Stumbras?
— Taip. Trečio būrio vadas.
— Kur galiu jį rasti?
— Apie šeštą ateis čia?

Ir vėl nutilo. Užgulė ant žemėlapių. Žymėjosi kažką. Pagaliau tarė:

— Jei čia neliktum, pranešk man po šešių.
— Aš liksiu, — atsakiau tvirtai.

— Gerbiu tave, Viesule, — tapnodamas per petį kalbėjo Žvirblis. — Kareiviui turi būti visur gera.

Šypterėjau.

— Didžiuojuos tavim. Pekliškai gerai pavykęs Naujosios Vilnios žygis. Tai lyg pasaka. Kaip ranka? Mažai trūko...

— Taip...

— Nenusimink. Viesulų paprastos kulkos neima. Reikia sidabrinų. Supranti...

Beliko laukti šeštos valandos ir gerai išsikalbėti su Stumbru.

Su kuopos vadu vėl ėmėmės nagrinėti kulkosvaidžio panaudojimą. Nusprendėm išžvalgyti vietą. Pasisituliau žvalgybon pats.

— Gerai, — sutiko Žvirblis, — atlik tai vienas. Išėjau pasiryžęs šeštą sugrįžt. Nebeteko.

Grįžau naktį. Rusai grobstė lietuvių dalinių kareivines. Apsistatę sargybom, nieko neįleido Antakalnio rajonui. Tik apie dešimtą, kai nuėmė sargybas, įgriuvau klebonijon. Pradžioje klebonas, vilnietis lietuvis, išsigando, bet, kai prisistačiau, reikalai pasitaisė. Jo lydimas įsilipau varpinėn ir stabėjau Antakalnio keliu riedančius rusų sunkvežimius. Pravažiavo ir keli miesto autobusai, prigrūsti vaikų ir moterų. Rusų komandyrų "katiušos", pamaniau. Reikalas, matyt, visai rimtas. Turėjau skubėt pas Žvirblį.

Einant pro duris, klebonas mane peržegnojo.

— Pasimelsiu, — tarė.

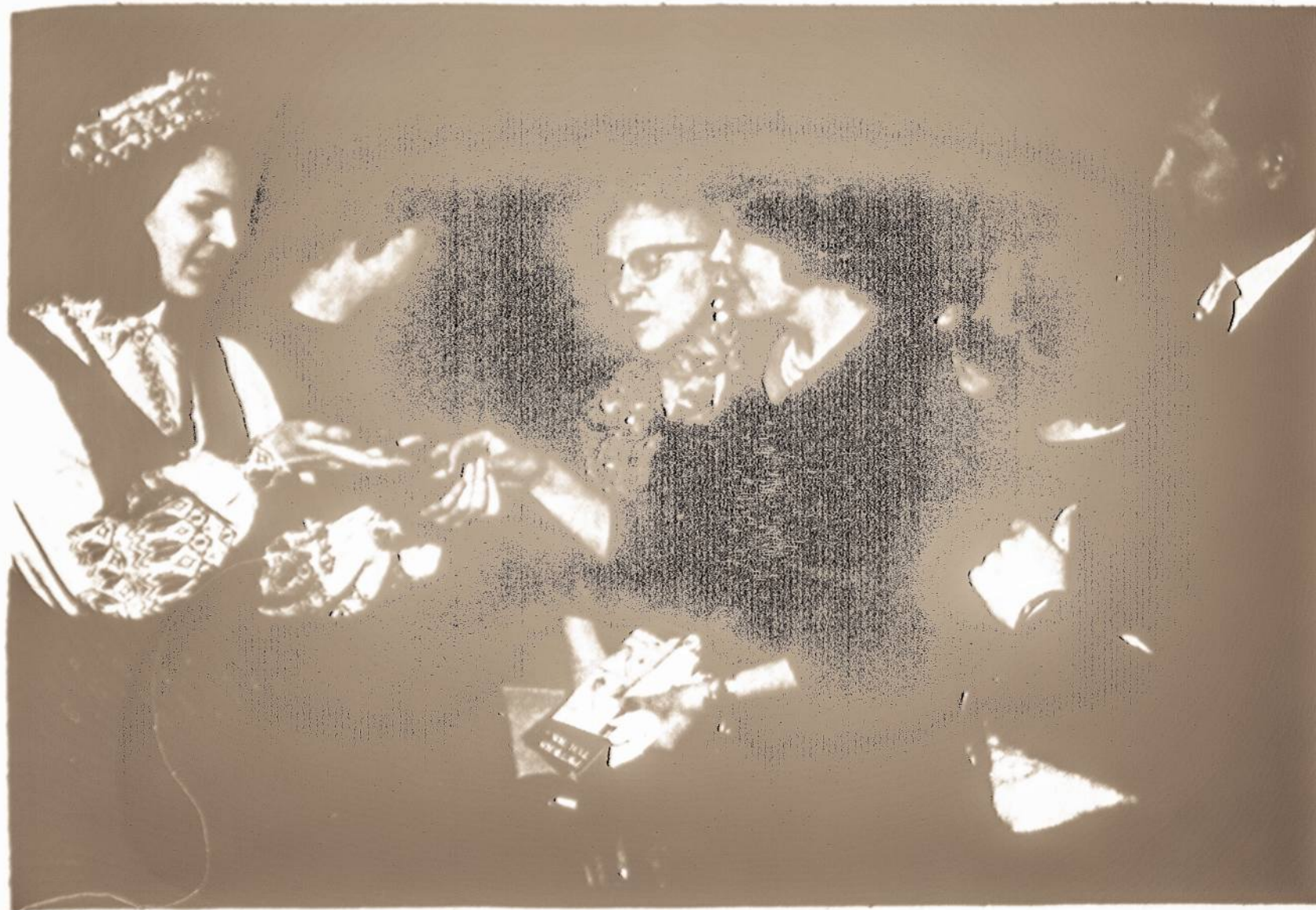
— Ačiu, tėve!

Išėjau. Nors akį durk. Tamsu. Žutbut turėjau pasiekti eigučio trobelę. Atsiradau dvyliktą. Kuopos vadas nemiegojo. Visas trečias būrys buvo parengtyje. Būrio vadą pavadavo Liūtas. Stumbro nebuvo. Visą išpasakojau vadui. Jis mano žygiu buvo patenkintas.

Bus daugiau

Per Velykas solistė Daiva Mongirdaitė ir Bostono Moterų Trio, susidedantis iš S. Daugellienės, I. Mickūnienės ir V. Mališauskaitės, vad. komp. Juliaus Gaidelio, atliko meninę programą lapiną rengiamajame šokių ir lietuviško meno vakare. Šokiams gros The Continentals orkestras. Pradžią 8:30 val. Bostono Liet. Piliiečių D-jos salėje, 368 Broadway, S. Bostone.

New Yorko universitete (NYU) įvykusiame studentų festivaly universiteto prezidentas ir jo žmona lanko lietuvių suruoštą parodą. Iš k. į d.: Eglė Žilionytė, Kristina Škėmaitė, Mrs. J. M. Hester, universiteto prezidento žmona, domisi lietuviškais gintarais, Laima Vasiliauskaitė, universiteto prezidentas J. M. Hester. (Nuotraukoje trūksta Daivos Audėnaitės).

Dailininkas Žoromskas su draugais A. Elskaus darbų parodoje Brooklyne, Apr. Parapijos salėje. Vyf. Mazono nuotrauka

Munteris...

Atkelta iš 7 psl.

Toliau Munteris traukia jau visiškai pažįstama gaida apie nusiginklavimą ir kovą už taiką, peržvelgia Tautų Sąjungos laikotarpį, privedamas iki nūdienos.

Jo tvirtinimu, Latvijos ir bendrai Pabaltijo valstybių orientavimas į Vakarų buvęs principu klaidingas, nes Vakarų valstybės "neparėmė" Pabaltijo valstybių neutralumo ir už tad jos pasilikusios vienos. Tada neišvengiamas dalykas įvykęs — "sudarytos savitarpio sutartys" su Sovietų Sąjunga. Jas nuosekliai sudarė visos trys: Estija, Latvija ir Lietuva. Aple tai Munteris rašo:

"Prisipažįstu, kad šis pasirinkimas buvo nelengvas, ir mes tai padarėme, spaudžiami susidariusios padėties, kai kito kelio nebuvo. Naktį 1939 metų spalio 5 d. — Latvijos — Tarybų Sąjungos sutarties pasirašymo dieną — mudu ilgal sėdėjome dviese pasiuntinio Kocinio kabinete mūsų mlsijoje Maskvoje ir svarstėme, ar galime patarti mūsų vyriausybei pasirašyti derybose su Stalinu, Molotovu ir Potiomkinu mūsų paruoštą tekstą. Mes supratome, kad tai posūkiu taškas Latvijos istorijoje, bet mes taip pat supratome, kad tik tokiu būdu galima išsaugoti latvių tautos gyvavimą, užtikrinti jai taiką, neleisti, kad ją prarytų Vokietija. Sutarties pasirašymas buvo sutiktas palankiau, negu tikėjaisi, tiek tėvynėje, tiek ir užsienyje. Kai netrukus po sutarties pasirašymo Vokietijos vyriausybė pareiškė ketinanti repatrijuoti į Vokietiją Pabaltijo vokiečių mažumą, Latvijos viešojo nuomonė pajuto palengvėjimą, suprasdama, kad šio žingsnio buvo imtasi dėl pasikeitusių Pabaltijo respublikų ir Tarybų Sąjungos savitarpio santykių ir kad tai buvo požymis, jog sustiprėjo Latvijos saugumas nuo hitlerinės agresijos!"

Tačiau ši agresija buvo toliau vykdoma kitomis kryptimis, kad po tam tikro laiko vėl atsiųgtų į Rytų Europą.

Munterio galvojimu, latvių tautai pavyko geriau, kai ji buvo sovietinėje pusėje. Esą, "pakanka tik įsivaizduoti, kas būtų atsitikę su latvių tauta, jei būtų nugalėjusi načių Vokietija. Jeigu ne visą Latviją, tai bent didžiąją jos dalį iki Dauguvos pagal Rozenbergo planą būtų kolonizavę vokiečiai, latvių tautai būtų reikėję vergauti, nekaltant apie tai, kad toji tautos dalis, kuri pasiliko su atsilaukusia Tarybine Armija, būtų likusi išsklaidyta didžiulėse Tarybų šalies platybėse ir neturėtų vilties grįžti į gimtąjį kraštą, susijungti su tautiečiais".

Dabartiniam dviejų politinių stovyklų įtempime Munteris matęs tik vieną išelį, kad jis būtų sumažintas tik per nusiginklavimą, o savo tėvynėi Latvijai jis laimėjo tik socialistinėje santvarkoje. Jis net rašo:

"Tarkime akimirka, kad dabartinės Latvijos vietoje būtų prieškarinė Latvija. Ji turėtų taip pat pasirinkti vieną iš dviejų stovyklų — socialistinę arba kapitalistinę. Neabejoju, kad latvių tauta pasirinktų socialistinę stovyklą".

Ir savo laišką jau įsai baigia socialistinės sistemos adoravimu: socializmas — teisingumo kelias ir į tokį kelią stojusi latvių tauta. Neslėpdamas, kad "gimtojoje Latvijoje" jam dar neviskas atrodo taip, kaip galėtų ir turėtų būti, Munteris baigia savo laišką Izvestijų redakcijai būdamas įsitikinęs, kad "mano tautos gyvųjų jėgų išsaugojimas, jos nuolatinis žengimas į gerovę, taikus sambūvis ir tam reikalingos garantijos užtikrintos".

LIETUVAIČIŲ KIOSKAS NY UNIVERSITETE

Trijų lietuvių studentų rūpesčiu, šiemet New Yorko universitete vykusiame studentų festivalyje kovo 23 d. buvo gražiai suruošta parodėlė-kioskas. Buvo išstatyti tautiniai audiniai, keramika, medžio drožiniai. Tautinius žokius pademonstravo J. Matulaitienės vadovaujama šokių grupė. Tos studentės — parodėlės iniciatorės buvo

Eglė Žilionytė, Daiva Audėnaitė ir Kristina Škėmaitė.

Lietuvių parodėle buvo ypač didelis susidomėjimas, o apie patį dalyvavimą festivalyje buvo parašyta ir studento leidžiamam "Square Journal" bei įdėta šokėjų nuotrauka.

Parodą aplankė per tūkstantį svečių, jų tarpe Universiteto mokomasis personalas, Jungtinių Tautų atstovai bei New Yorke reziduojančių konsularinės tarnybos narių ir daug studentų bei jų svečių.

Irena Stankūnaitė bal. 7 d. Juilliard Muzikos Konservatorijoje surengė savo dainų rečitalį. Akompanavo Dolores Holtz. Stankūnaitė dainavimą studijuoja pas Belle Julie Soudant.

Amer. Liet. Tautininkų Klubas balandžio 7 d. pagerbė savo įkūrėją ir dabartinį viceprezidentą Praną Narvydą jo 75 m. sukakties progą.

Remkite ir platinkite VIENYBĘ!

Winter Garden Tavern Inc.

Vyf. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETUS

Iš kur atsirado manekenas

V. ČEKASKIENĖ - GRINKEVIČIŪTĖ

Kai 1820 m. jaunas anglas Charles Frederik Worth atidarė savo madų saloną ir medžiagų krautuvejį Paryžiuje, jis nė nesvajėjo, kad kada nors taps žymus ir turtingas už vieną savo mintį, kuri vėliau užkariavo visą pasaulį.

Worth pastebėjo, kad viena jo pardavėja visuomet parduodavo žymiai daugiau medžiagos negu kitos. Jis paklausė ją, kaip ji tai padaro. "Labai paprastai", - atsakė ji. - "Aš imu medžiagą ir vynioju ją ant savęs šiaip ir kitaip, atsižvelgdama į tai, kokią suknelę pirkėja norės pasisiūti."

Toji pardavėja buvo jauna ir gražti, todėl nenuostabu, kad medžiaga ant jos atrodydavo gražiai ir tuo uždegdavo pirkėjomis norą pirkti. Tada buvo priimta siūsti į namus (žinoma, tikrai turtingu ir gerai mokančių pirkėjų), be madų žurnalų ir piešinių, dar ir mažas, moderniai aprengtas lėles, kad pirkėja galėtų išsirinkti, kas jai geriausiai patinka.

Worth pradėjo rodyti savo parduodamųjų drabužių pa-

vyzdžius, užvilktus ant tos protingos gerą figurą turinčios pardavėjos. 1825 m. jis suruošė pirmąją didelę parodą, panaudodamas gražiąją pardavėją. Paroda labai pavyko ir Worth iš karto tapo garsus, o pardavėja tapo jo žmona.

Worth turėjo būti dėkingas savo gabiajai žmonai už jos sumanymą, nors jis ir nebuvo visai naujas. Drabužiams rodyti jau seniau buvo naudojami "negyvos lėlės", o minėta pardavėja tam tikslui pirmoji panaudojo "gyvas lėles".

Tų "negyvų lėlių" išradėjas buvo dominikonų vienuolis Bartolomeo. Jis buvo ir žinomas tapytojas. Vie nuolyno taisyklės būv-griežtos, todėl jis negalėjo naudotis gyvų moterų modeliais. Jis iš molio, medžio ir vielos pasidarydavo "lėlių", kurias galėjo atitinkamai palenkti ir įvairiose padėtyse naudoti savo darbui kaip modelius.

Vienuolis Bartolomeo gyveno 1472 - 1517 m. Florencijoje, Italijoje. Jo pavyzdžių pasinaudojo vėliau ir

kiti menininkai, kurie būtų galėję rasti gyvų modelių, bet daug brangesnių, negu negyvi. Be to, tos "lėlės" galėjo "kantriai" išbūti vienoj pozoj ištisas valandas ar net dienas.

Italai tokias "lėles" pavadinavo "manichiano", olandai "maenneken", prancūzai: "mannequin", o anglai "dummy".

Ona Masilionis, neseniai atvykusi iš Lietuvos, Woodvene, N. Y. (87-18 Jamaica Ave.) atidarė "Rūtos" grožio saloną. Ji yra diplomuota specialistė; baigusi kursus Paryžiuje, Dirbusi Berlyne, Hamburge ir Varšuvoje. Turėjo saloną Biržuose, Klaipėdoje, Palangoj ir Vilniuje. "Rūtos" salonas jau veikia ir Masilionienė tikisi, kad lietuviškos moterys šioje apylinkėje taps jos nuolatines klientes.

Be paskelbtų pereinamų Vienybės numeryje, Pabaltijo Moterų Tarybą sveikino dar šios moterys bei jų organizacijos:

- O. Bačkienė - Pasaulio Motinų Sąjūdžio vardu.
- M. Galdikienė ir dr. N. Bražėnaitė - Pasaulio Liet. Kat. Mot. Organizacijų s-gos vardu.
- J. Kalninskė - Latvių liut. bažn. moterų klubo vardu.
- Alina Grinienė - Muncheno PMT - LMA klubo vardu,
- Marie Noth - GFWC Tarp-tautinė koordinatorė.
- Austra Zervinskė, Karolė Dale (latv.) Alma Martin

Karolė Pažeraitė-Keseliūnienė, rašytoja, balandžio 2 d. iš Kolumbijos atskridusi į JAV ir New Yorke paviešėjusi nepilną savaitę, perėitą šeštadienį išskrido į Chicagą aplankyti savo draugų. New Yorke ji aplankė ir viešėjo pas vieną braziliečių lietuvių šeimą, pas Nelę Mazalaite ir Juozą Gabes, Grigienę, Jasaitienę ir kt.

Rašytoja, kuri Kolumbijoje gyvena dar nepilnus metus, nuo pat 1948 m. buvo Brazilijoje, kur gyvena jos brolis.

Šiuo metu rašytoja baigia spaudai rengti romaną "Sve-timi vėjai". Tai bus tęsinys Vokietijoje 1948 m. iš-leisto jos romano "Liktūnas". Be to, ji įpusėjusi rašyti romaną-biografiją "Tropikų malda". Tai bus knyga apie išymų lietuvi dailininką Joną Rimšą ir jo gyvenimą Lotynų Amerikos kraštuose, kurie jį įkvėpė kūrybai. Knygai vardą rašytoja parinko susižavėjusi vienu dailininko tokio pat pavadinimo paveikslu.

Brazilijoje 1954 m. išėjo jos novelės "Didvyrių žemė", Vokietijoje, kaip jau anksčiau minėta, romanas "Liktūnas". Pirmasis stambesnis Pažeraitės kūrinys Lietuvoje buvo 1936 m. išėjęs jaunimui romanas "Nusidėjėlė", kurio antra laida 1953 m. išėjo Austrijoje.

Ir Vilniaus modelį namai demonstruoja naujas madas. Čia parodoma brokatinio audinio suknelė, kurią gerai įvertino.

Naujai atidarytas GROŽIO SALONAS "RŪTA"

ANNA MASILIONIS, sav.

Diplomuota specialistė. Baigusi Paryžiuje. Dirbusi Berlyne, Hamburge, Varšuvoje. Turėjusi saloną Biržuose, Klaipėdoje, Palangoj ir Vilniuj.

Tik ką atvykusi iš Lietuvos įsikurė Woodhavene, ir ma-loniai kviečia pas ją atsilankyti, nes darbą atliks pagal paskutinius madų reikalavimus.

87-18 JAMAICA AVE. VI 9-6948 WOODHAVEN, N. Y.

"ROMOJ ELKIS KAIP ROMĖNAS..."

Kapitalistinėje santvarkoje Tu dirbi už dolerį, ar doleris dirba Tau?

Aukštą mokslą baigę ekonomistai ir advokatai, susibūrę tiestoginio investavimo bendrovėn,

FRANKLIN Inc. INVESTORS

siūlo Jums ne 4%, ne 7%, bet garantuotus 12% per metus.

Jei jums rūpi sužinoti kokiu būdu Jūsų doleriai gali Jums uždirbti tris (3) kartus daugiau naudos, nei laikomi bankininko indėlyje, prašom skambinkite PR 2-3040 arba rašykite šiuo adresu: 1517 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

SKAUTAI

Kaziuko mugė New Britaine

New Britaino skautės prie savo išdirbinių Kaziuko mugėje.

New Britaino, Dubysos draugovės skautės šiais metais, ėmėsi organizuoti šv. Kazimero iškilmingą minėjimą ir Kaziuko mugę. Kruopščiai dirbo septynios skautukės (Gr. Marijošiltė, A. Dalangauskaitė, V. Dalangauskaitė, L. Dalangauskaitė, T. Griškevičiūtė, A. Ditiškaitė, R. Zdanytė) per du mėnesius šaukdamos kas antrą dieną darbo sueigas. Jos pynė krepšelius, dekoravo lietuviškais raštais lėkštes ir dėžutes. Padarė 500 suvenyrų, įvairiaspalves širdes ir siūlines lėlytes, kurios buvo prisegamos kiekvienam svečiui.

Kovo 4 d. New Britaino skautės ir skautai uniformuoti pagerbė savo globėją, išklaudydami šv. mišias šv. Andrėjaus bažnyčioje. Kovo 11 d. įvyko iškilmingas šv. Kazimero minėjimas ir mugė. Suvažiavo skautės-tai iš Hartfordo, New Haveno, Waterburio ir New Britaino su savo tėveliais ir draugais. Malonu, kad minėjimas buvo pradėtas labai punktualiai. Pradėta skautiška dalimi — su vėliavų gerbimu, himnais, Hartfordo Vietininkijos sesių ir brolių įsakymais, paukštyčių, vilkiukų, ir skaučių žodžiais, ir apdovanojimais. Šioje sueigoje dalyvavo sesių ir brolių 110 (73 skautės ir 37 skautai), įskaitant ir vadovus.

Buvo apdovanotos paukštytės, laimėjusios lapų rinkimo konkurse: I-ąją vietą laimėjusios Hartfordo paukštytės ir III-čią vietą New Britaino. Daugiausia surinkusi taškų buvo paukštytė kandidatė, vos persiritusi per ketvirtus metus, tai Rita Kovaite ir kiek vyresnė B. Leibelytė iš New Britaino. Vyr. Skautininko apdovanoji skautai vyčiai: pskt. V. Zdanys-ordenu už nuopelnus, v. skilt. K. Stasiukevičius-Tėvynės sūnaus žyminiu, pskt. A. Šimanskis — pažangumo žyminiu. Po skautiškosios dalies sekė šv. Kazimero minėjimas, kurį pravedė vyr. sklt. Gražina Marijošiltė pradėdama taip:

"Dievui, Tau tėvyne, ir žmonijai
Skiriam visą meilę mus širdžių
Mes tik turim mokslą ir jaunystę
Esam skautai be savo miškų...

Be savo miškų, be savo dangaus mėlynės, mūsų gražus būrys čia po lietuviška trispalve susirinkęs — žinome, kad esame lietuviai skautai, ir norime jais būti."

Visa kalba buvo labai patriotinė ir gerai paskaityta, minčiai paryškinti kelios paukštytės ir vilkiukai pasakė atitinkamus eilėraščius. G. Marijošiltė ragino skautus daugiau įvertinti ir didžiūotis kad turime savo tautos šventąjį. Šv. Kazimero šventė turėtų mums būti didžiausia lietuviška šventė.

šventė, džiaugsmo ir pasiryžimo šventė. Baigta galingu "Marija Marija"...

Po minėjimo sekė mugė. Kėdės brolių magiška ranka tuojau atsidūrė prie sienos, atsi-vėrė užtvaros į skaučių kampe-lius, į loteriją ir į Hartfordo ir New Britaino mamųčių gausiai nukrauto, gražiais tortais raguo-liais ir kitokiais skanėstais stalo.

Skautų-čių kampeliai buvo daugiau parodėlių pobūdžio. Žmonės visu kuo labai domėjosi. Daugelis netikėjo, kad pačios skautės išpynė tuos krepšelius ir pačios puošė lėkštes, ir dėžutes. Kai visi apsižiūrėjo, apsipirko, užkando ir pradėjo prie kėdžių glautis, visų vietovių skautės-tai pašoko tautinių šokių. Hartfordo sesės ir broliai pašoko Kubilą, o labai puošniais tautiniais rūbais pasipuošusios paukštytės pašoko Kalvelį. New Britaino sesės gražiai pašoko Kepurinę, vilkiukai vikriai šoko Mikitą, ir vilkiukai pašoko Žiogelį. Waterburio paukštytės pašoko Aguonėlę, o skautės Audėjėlę ir sužadėtinių šokį — Sadutę. Vissos buvo baltos, užsidūmojusios, taip tikros sužadėtinės.

Šią šv. Kazimero šventę ap-lankė per 600 žmonių. Susido-mėjimas visuomenės buvo labai didelis. Vietos amerikiečių spaudoje buvo paminėta mūsų lietuviška šventė.

KVIETIMAS

Balandžio 14 d., šeštadienį, 3:30 val. p. p. Carnegie Endowment International Center patalpose 345 East 46th Street, (prieš Jungtinių Tautų rūmus) United Nations Plaza, New Yorke bus pranešimas apie dabartinę Lietuvą.

Kalbės Valteris Banaitis, Laisvosios Europos informacinio centro viršininko pavaduotojas iš Muncheno, Vokietijos, dabar atvykęs į JAV ir daręs svarbius ir įdomius pranešimus didesniuose miestuose lietuviams.

Kviečiame visus Didžiojo New Yorke ir apylinkių lietuvius atsilankyti į šį susirinkimą. Po pranešimo bus pobūvis - pušas.

Įeinant pageidaujama auka \$2.00 nuo asmens.

Rengia ir maloniai kviečia visus dalyvauti -

ALTS RYTŲ APYGARDA IR JAV LB
NEW YORKO IR NEW JERSEY APYGARDOS

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas
Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.
36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.
Telefonas: STagg 2-5938

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, šokiams ir kitokiems pramogoms.
Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas
V. Senkus, ved.
Telefonas: EVERgreen 4-9672

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisduskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.
Telephone: TWining 4-8087

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: VIRginia 6-9683

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI
Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIRginia 3-3544

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

Sportinės nuotrupos

Edvardas Šulaitis

Chicago lietuviai futbolininkai balandžio 1 d. turėjo pirmąsias pirmenybių rungtynes lauke. Lituanicos komandos ši sezoną žaidžia aukštojoje divizione, o Tauro - II-je divizione.

Pirmame susitikime "oberlygoje" Lituanica išpešė vieną tašką iš ukrainiečių Lions vienuolikės (sužaidė lygiomis 1:1). Rezervinių komandų rungtynės, kurioms suteikiama maža reikšmė, baigėsi 2:0 lietuvių naudai.

Šie metai Lituanicai bus nelengvi ir, neturint naujų pajėgų, ji atrodo, vėl turės sugrįžti į I-ją divizioną, panašiai kaip ir po 1960 m. bandymo "oberlygoje". Negana to, Lituanicos eiles apleido iš Brazilijos atvykęs ir kurį laiką komandoje žaidęs jos pajėgiausias ramstis - Aloyzas Kunickis. Jis buvo suviliotas Maroons (1961 m. aukštosios diviziono meisterio) pinigų. Ką gi, dolerio krašte tai galima laikyti normaliu dalyku.

Beje, Tauro futbolininkai savo žygyje atgal į I-ją divizioną pirmame susitikime sumušė meksikiečių Aztecą 4:3. Nors tauriečiai gal ir nepelnys savo grupės meisterio vardo, tačiau tikra, jog neiškris į III-ją divizioną.

Po Vid. Vakarų sporto apygardos prieauglio klasių pirmenybių, Chicagoje buvo pravesotos ir suaugusiųjų pirmenybės stalo tenise bei tinklinyje. Šių

pirmenybių metu įvyko nemaža staigmenų.

Štai, Chicago jaunosios nerietės tik su dviejų moterų klaišės žaidėjų (O. Blandytės ir A. Baloun) talka lengvai sukūlė garsiąją Clevelando Žaibo moterų komandą. Nerietės vyrų čia irgi daug nevargo su Žaibo atstovais, jiems atskaitydami dvi partijas iš eilės (vienas setas baigėsi 15:1 Nerietės naudai). Vyrų stalo teniso vienetė nedaug girdėtas Kavaliauskas iš Omahos baigmėje nukirto J. Nasvytį iš Clevelando, pralenkdamas nemaža pajėgių tenisininkų - B. Zemaitį, V. Kleizą ir kitus.

Beje, šių pirmenybių metu nesimatė ne tik žiurovų (jų gal buvo nepilnas dešimtukas, bet ir tvarkos. Šeštadienį visą pusdienį buvo laukiama Žaibo moterų tinklinio komandos, kuriai, matyt, buvo svarbiau tuo metu Chicagoje vykusios amerikiečių tinklinio pirmenybės (nors jose clevelandietės ši kartą sugriebė tik vieną iš paskutinių vietų). Sekmadienį irgi gerą valandą buvo laukiama tų pačių Žaibo atstovių, kurias buvo "paklaidinusi" viena Aro komandos narė. Pirmąsias rungtynes (prieš Aarą) vistiek Žaibui prisėjo žaisti su 4 tinklininkėmis, nors Aro irgi buvo tik 5 žaidėjos.

Čia dar reikėtų pridėti, jog Žaibo moterų krepšinio komanda visai nepasirodė ir Nerietės žaidėjoms nebuvo priešininkų.

Tokie įvykiai nelabai gerai nuteikia varžybų rengėjus. Visa laimė, kad žiurovai nelieka nuvilti, kurie, lyg žinodami, visai nepasirodo...

1922 m. balandžio mėn. 23 d. Lietuvoje įvyko pirmosios

oficialios krepšinio rungtynės. Taigi šiemet sueina 40 m. nuo krepšinio žaidimo pradžios Lietuvoje.

"Tarybinės" Lietuvos krepšinio federacija šią sukaktį žada plačiai atšvęsti. Apie tai Sporto laikraštis iš Vilniaus štai ką rašo:

"Tomis dienomis, kai lietuviškam krepšiniui sukaks 40 metų, numatomas iškilmingas vakaras. Bus apdovanoti geriausi respublikos treneriai, žaidėjai, visuomenininkai. Įsteigtas ir gaminamas krepšinio ženklelis. Jubiliejinėmis dienomis numatomas Pabaltijo veteranų turnyras, kuriame sporto mėgėjai pamatys daugelį žymiausių netolimos praeities krepšinininkų. Numatytos ir kitos jubiliejinės varžybos."

Ta proga, krepšinio federacija kreipiasi į krepšinio veteranus, gyvenančius "Tarybų" Lietuvoje, - pirmųjų varžybų ir čempionatų dalyvius, buvusius Lietuvos rinktinės narius, - prašydama duoti žinias apie save federacijai ir pranešti savo adresus.

Apie šią sukaktį, kurią Lietuvoje ruošiamasi iškilmingai pažymėti, Amerikoje, kur mes turime daug senųjų Lietuvos krepšinio veteranų, visai nieko nekalbama. Gal tai paprastas nežinojimas ar dalyko nevertinimas? Bet gera, kad ji nors Lietuvoje bus atžymėta, nors ten, žinoma, bus stengiamasi sumenkinti mūsų krepšinininkų laimėjimus Nepriklausomybės metais.

Lietuvos šuolio į toli meisteris ir Sov. Sąjungos lengv. atletikos rinktinės dalyvis A.

Chicago Lietuvos futbolo vienuolikės sužaidėjas narys R. Gavėnia gauna pirmąją pagalbą alkštės pakraštyje. Ed. Šulaitis nuotrauka

Vaupšas šiuo metu Sporto laikraštyje rašo savo prisiminimus. Sporto 36 Nr. jis mini Sov. Sąjungos-JAV lengv. atletikos susitikimą Maskvoje praėjusiais metais, kuriame ir jam teko dalyvauti. Vienoje vietoje jis rašo:

"Abu amerikiečiai (jo varžovai - R. Boston ir A. Watson) labai apsidžiaugė, kai aš jiems įteikiau sidabro medalius "Lietuvos TSR sportui atminti", su išgraviruotomis jų pavardėmis."

Taip pat savo prisiminimuose A. Vaupšas rašo apie vaisės po rungtynių, per kurias "mudu su A. Votsonu nesnaudėme: sukirtę po gerą porciją mėsos, draugiškai šnekučiuodamiesi, užgulėmė lėkštę apelsinų", nes "po rungtynių jautiesi alkanas kaip išbadėjęs vilkas".

Beje, šiemet Sov. Sąjungos-JAV lengv. atletikos rinktinė susitikimas įvyks vasaros metu Kalifornijoje. Čia, be abejo, vėl matysime kelis lietuvius iš tėvynės.

Išnuomojamas gražus baldais apstatytas kambarys, su apšildymu, vonia ir patogumais. Tinka vienam asmeniui. Tel. AP 7-9835.

Kvietimas į antikomunistinį susirinkimą New Yorke

Vienas žymiausių šių dienų kovotojų prieš komunizmą yra dr. F. C. Schwartz. Jis atvyko į New Yorką, kur organizuoja savo vadovaujamos antikomunistinės mokyklos seminarą.

Balandžio 13 d., penktadienį, 8 val. dr. Schwartz kviečia visus atsilankyti į Manhattan Center, 311 West 34th St., New Yorke. Jis išdėstys savo nuomonę apie dabartinę komunizmo programą, o taip pat painformuos apie savo planus antikomunistinei mokyklai New Yorke. Įėjimas nemokamas.

Lietuvių Atletų Klubas ši šeštadienį rengia apygardines krepšinio ir plaukymo rungtynes.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbiai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

● ● ● ● ●
VISOS PREKĖS IŠPARDUODAMOS
ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS
● ● ● ● ●

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE
26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

G. Žilionienės rūpesčiu, Pabaltijo moterų dienos proga New Yorke, Donnell vardo viešojoje bibliotekoje įvyko Pabaltijo tautų knygos paroda.

Moterų Vienybės socialis susirinkimas dėl Velykų švenčių vietoje bal. 17 bus antradienį, balandžio 24 d. Ta proga ruošiamas ypatingos vaisės. Susirinkimas, kaip visuomet, bus Arūnų rezidencijoje, Woodhavene.

Elena ir Pranas Veniai, vienybėčiai iš Woodhaveno, su dukra ir žentu bei E. ir V. Grabauskai iš Foresport, N. Y., su vaikais atostogauja Miami, Fla.

Salomėja Narkėliūnaitė ši šeštadienį išskrenda į Kanadą, kur Rodney lietuviams rodys du filmus: Vienas darytas Lietuvoje 1961 m. vasarą, o kitas pavaizduoja Vakarų Vokietijoje esančius lietuvius, gyvenančius stovyklose, privačiai ir ligoninėse. Šis filmas darytas 1959 m., jai besilankant ten Pasaulinių Pabėgėlių Metų proga.

Marija Virbickienė, New Yorko Balfo skyriaus išd., pasirašė 6,000 dol. čekį, kuriuo iš skyriaus buvo pervesta Balfo Centrai šalpos pinigai. Skyriui šiemet vadovauja J. Galminas, neseniai paaukojęs Balfui kelis šimtus velykinių atvirukų ir rašomojo popierio.

Jonas Parzel, ilgametis Vienybės skaitytojas, sveikatą tikrina Jersey City ligoninėje.

Velykų švenčių proga Balfo skyriaus valdyba New Yorke kreipėsi aukų. Į prašymus pirmomis dienomis atsiliepė: Mrs. E. Baltrūnienė - 100 dol., J. ir A. Rygeliai 10 dol., S. Macke 7 dol., M. Bernotienė ir A. Vaitkevičienė po 5 dol., po 2 dol. aukojo: A. Dėdinas, S. Lauras ir V. Barauskai. Velykinių margučių Balfo centras, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., laukia iš visos Amerikos.

Pranas Zundis, veiklus višiuomenės darbuotojas ir eilę metų buvęs PLB Vokietijos krašto valdybos pirm., gegužės 5 d. iš Falls Church, Va., atvyks į New Yorką, kur Akademinių Skautų Sąjūdžio rengiamose studijų dienosose skaitys paskaitą tema "Kai kurios mūsų tautos išlikimo problemos". Višiuomenė kviečiama dalyvauti.

Jaunųjų dailininkų parodoje, kuri įvyks balandžio 14 ir 15 dienomis New Yorke, iki šiol yra užsiregistravę dalyvauti 9 menininkai.

Liet. Atletų Klube Brooklyne pereitą ketvirtadienį įvyko organizacijų atstovų veikėjų pasitarimas dėl paminklo statymo Maspeth. Po plačių diskusijų principiniai pritarė paminklą statyti. Ta proga buvo išrinktas Komitetas. Pirmininkavo P. Naujokaitis, sekr. D. Penikas.

Vytauto Zelenio televizijos ir radijo aparatų krautuve "Banga" praeitą sekmadienio naktį apiplėšė vagys. Išvogta apie 300 dol. vertės radijo aparatų ir kitų daiktų.

Lietuvių Piliiečių Klubo visuotiniame narių susirinkime balandžio 7 d. Brooklyne padaryti svarbūs nutarimai. Dėl nepakankamų pajamų nutarta klubo namą ir bižnį parduoti. Pašalpos organizacija veiks ir toliau. Susirinkimas išrinko pardavimo komisiją, kuri, valdybai ir direktoriams talkinant, tuojau pradės vykdyti nutarimą.

Valteris Bonaitis (pirmas iš k.), kuris čia matomas su grupe žurnalistų prie 1956 m. vasarą iš Vengrijos pabėgusio lėktuvo Manching aerouoste Vak. Vokietijoje, kalbės newyorkiečiams apie padėtį Lietuvoje ir už geležinės uždangos balandžio 14 d., 3:30 val. popiet Carnegie Endowment International Center patalpose, 345 E. 46th St. Įeinant aukojama \$2.

LIETUVOS PAŠTO ŽENKLŲ PARODĖLĖ

New Yorko Lietuvių Filatelistų Draugija ruošia 8-sius metinius pietus balandžio 29 d. 1:30 val. Lietuvių Atletų Klubo salėje, 1332 Halsey St., Brooklyne. Dalyvaus vietiniai ir iš kitų miestų suvažiuavę nariai su šeimomis ir svečiais. Pietų kaina 3.50 dol. Galima užsisakyti per A. Ruzgą, 1150 Glenmore Ave., Brooklyn 8, N. Y. Tel. AP 7-4571.

Suvažiavimo metu toje pačioje salėje bus Lietuvos pašto ženklų parodėlė, kurioje bus išstatyta vieno amerikiečio nepaprastai gra-

žiai paruošta rinkinio dalis. Taip pat bus Lietuvos 20 m. nepriklausomybės sukakties proga specialiai išleisti skautų ženklai su stovyklų vokais iš Panemunės ir Pažaislio. Kiekvienam ypač bus idomu pamatyti vokus, kurie buvo siunčiami Darui ir Girėnui skrendant į Lietuvą. Taip pat ir Vaitkaus Lituanica II vežami vokai. Vienas iš vertingiausių eksponatų toje parodėlėje, tai Lietuvos patriarcho dr. Jono Basanavičiaus atvirlaiškis, jo paties pasirašytas, kuris buvo siunčiamas iš Vilniaus į

Kaną su pirmaisiais nepriklausomos Lietuvos ženklais po 10 skatikų. Tie ženklai buvo išleisti apyvertont 1918 metais, gruodžio 27 d. Įžanga į parodėlę nemokamai.

Inž. dr. A. Kulpavičius, kaip pranešama iš Kanados, yra parašęs plačią studiją, pavadintą "Lietuvos baroko fasado analizė". Jo darbas jau susilaukęs rimtų įvertinimų iš kanadiečių žinovų pusės.

Izabelė Matusevičiūtė, Moters red., vilniečių atstovas Kazys Baronas, mokytojai J. Mikšys, E. Jakubilienė ir M. Gverzdienė pakviesti į juri komisiją paskirti premijai už geriausią parašytą mokyklinio amžiaus jaunuolių rašinį Vilniaus tema. Konkursą paskelbė Vilniaus Krašto Liet. S-gos St. Catherines skyrius (Kanadoje).

ŠIAME NUMERYJE:

- Meilė ir propaganda 1 psl.
- Munerio laiškas 1, 6, 7, psl.
- Mes - V. Širvydas - 1 ir 4 psl.
- Baltimorės žinios 2 psl.
- Lietuviai Chicagoje 3 psl.
- Prisiminimai ir dabartis -
- V. Tyslavienė 4 psl.
- Kaip suprantamas patriotiškumas - J. Miškiniš 5 psl.
- Aš mylėjau žemę ...
- J. Rūtenis 6 ir 7 psl.
- Iš kur atsirado manekenas
- V. Grinkevičiūtė 9 psl.
- Skautai 10 psl.
- Sportinės nuotraukos
- E. Šulaitis - 11 psl.

Pianistas Andrius Kuprevičius (trečias iš dešinės) po savo rečitalio Town Hall New Yorke praeitą sekmadienį su grupe rėmėjų ir bičiulių. Nuotraukoje, dalyvių tarpe matomi: dail. Subačius, muz. V. Strolia, Elena Kulber, M. Žukauskienė, I. Kuprevičienė, A. Varnas, Dillai, dr. Snieska, Ž. Novickaitė ir kt. V. Maželio nuotrauka